

ADLI BİLİMLER VE SUÇ ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Turkish Journal of Forensic Sciences and Crime Studies

Cilt / Vol: 5

Sayı / Issue: 2

ISSN: 2687-3397

Yıl / Year: 2023

The Hidden Burden: Exploring Psychopathology in Witnesses

Özlem Gülbahar, Esra Çetinöz

A Brief Review on Psychological Treatment Based on Behavioral Change Applied to Offenders with Psychopathic Traits

Sevilay Çankaya

“Sessizlik” Dizisinin DSM-5’ e Göre Belirlenen Antisosyal Kişilik Bozukluğu Açısından İncelenmesi

Durdane Karlı, Hatice Demirbaş

Stalklama: Israrlı Takip Davranış Tipolojileri

Nesrin Duman, Hürmüş İrem Öçalan ve Rüya Uysal

ADLI BİLİMLER VE SUÇ ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Turkish Journal of Forensic Sciences and Crime Studies

ISSN: 2687-3397 | Cilt / Volume: 5 | Sayı / Issue: 2 | Eylül / September 2023

Adli Bilimler ve Suç Araştırmaları Dergisi

ISSN: 2687-3397 • Yıl: 2023 • Cilt: 5 • Sayı: 2 • Eylül 2023

İmtiyaz Sahibi

Prof. Dr. Yılmaz ÇOLAK, Polis Akademisi Başkanlığı adına

Editör

Doç. Dr. Hasan Sencer PEKER, Polis Akademisi

Danışma Kurulu

- Prof. Dr. Ilkka Ojanperä, University of Helsinki, Finlandiya
Prof. Dr. Cem Şafak Çukur, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Prof. Dr. Cengiz Şahin, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Prof. Dr. H. Sinan Süzen, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Nergis Cantürk, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Ruiqin Yang, People's Public Security University of China, Çin
Prof. Dr. Sibel Özkan, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Faruk Aşıcıoğlu, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa
Prof. Dr. Nuray Ögün Şatroğlu, Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Thomas Keller, University of Salzburg, Avusturya
Prof. Dr. H. H. Sevil Atasoy, Üsküdar Üniversitesi
Prof. Dr. Erdal Dinç, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Bengi Uslu, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. O. P. Jasuca, RIMT University, Hindistan
Prof. Dr. Zafer Üstündağ, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi
Prof. Dr. Lokman Uzun, Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Rakhi Agarwal, Gujarat University, Hindistan
Prof. Dr. Yusuf Dilgin, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Doç. Dr. Işık Perçin Demirçelik, Hacettepe Üniversitesi
Doç. Dr. M. Oğuzhan Çağlayan, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
Doç. Dr. Miraç Burak Gönültaş, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Doç. Dr. Zhenjun Jia, People's Public Security University of China, Çin
Doç. Dr. Nebile Dağlıoğlu, Çukurova Üniversitesi
Doç. Dr. Nikola Milašinović, University of Criminal Investigation and Police Studies, Sırbistan
Doç. Dr. Onur Erdem, Sağlık Bilimleri Üniversitesi
Doç. Dr. Engin Tutkun, Bozok Üniversitesi
Doç. Dr. Harun Artuner, Hacettepe Üniversitesi
Doç. Dr. Smilja Teodorovic, University of Criminal Investigation and Police Studies, Sırbistan
Doç. Dr. Halit Arslan, Gazi Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi M. Bedii Kaya, Bilgi Üniversitesi
Dr. Maria A. Martinez, National Institute of Toxicology and Forensic Sciences, İspanya

Yazı İşleri Müdürü : Arş. Gör. Niyazi Umut Akıncıoğlu

Yardımcı Editör : Arş. Gör. Simge Varlık

Sekreteryas : Polis Akademisi Adli Bilimler Enstitüsü, Eğitim ve Yönetim Şube Müdürü

Tasarım : Polis Akademisi Tasarım Ekibi

Her hakkı saklıdır. Adli Bilimler ve Suç Araştırmaları Dergisi yılda iki kez yayınlanan hakemli ve süreli bir yayındır. Yayın dili Türkçe ve İngilizcedir. Adli Bilimler ve Suç Araştırmaları Dergisinde yayınlanan makalelerdeki görüş ve düşünceler yazarların kendi kişisel görüşleri olup, hiçbir şekilde Polis Akademisi'nin ve Emniyet Genel Müdürlüğü'nün görüşlerini ifade etmez. Makaleler sadece dergiye referans verilerek akademik amaçla kullanılabilir. Adli Bilimler ve Suç Araştırmaları Dergisi'ne gönderilen makaleler iade edilmezler.

Yazışma Adresi: Polis Akademisi Başkanlığı Adli Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü, Yüce-tepe Mah. Necatibey Cad. No: 108, 06570, Anıttepe-Çankaya-Ankara / TÜRKİYE Tel: +90 (312) 462 90 43.

E-posta: absad@pa.edu.tr

Baskı: Polis Akademisi Başkanlığı, Basım ve Yayımlar Şube Müdürlüğü, Fatih Sultan Mehmet Bulvarı, No: 218, Yenimahalle-Ankara.

Sertifika No: 45724

<http://absad.pa.edu.tr>

Turkish Journal of Forensic Sciences and Crime Studies

ISSN: 2687-3397 • Year: 2023 • Volume: 5 • Issue: 2 • September 2023

Published by

Prof. Dr. Yılmaz ÇOLAK, on behalf of Presidency of Turkish National Police Academy

Editor-in-Chief

Assoc. Prof. Dr. Hasan Sencer PEKER, Turkish National Police Academy

Advisory Board

Prof. Dr. Ilkka Ojanperä, University of Helsinki, Finland

Prof. Dr. Cem Şafak Çukur, Yıldırım Beyazıt University

Prof. Dr. Cengiz Şahin, Ankara Hacı Bayram Veli University

Prof. Dr. H. Sinan Süzen, Ankara University

Prof. Dr. Nergis Cantürk, Ankara University

Prof. Dr. Ruiqin Yang, People's Public Security University of China

Prof. Dr. Sibel Özkan, Ankara University

Prof. Dr. Faruk AŞIÇIOĞLU, İstanbul University-Cerrahpaşa

Prof. Dr. Nuray Ögün Şatıroğlu, Hacettepe University

Prof. Dr. Thomas Keller, University of Salzburg, Austria

Prof. Dr. H. H. Sevil Atasoy, Üsküdar University

Prof. Dr. Erdal Dinç, Ankara University

Prof. Dr. Bengi Uslu, Ankara University

Prof. Dr. O. P. Jasuca, RIMT University, India.

Prof. Dr. Zafer Üstündağ, Kütahya Dumlupınar University

Prof. Dr. Lokman Uzun, Hacettepe University

Prof. Dr. Rakhi Agarwal Gujarat University, India

Prof. Dr. Yusuf Dilgin, Çanakkale Onsekiz Mart University

Assist. Prof. Dr. Işık Perçin Demirçelik, Hacettepe University

Assoc. Prof. Dr. M. Oğuzhan Çağlayan, Bilecik Şeyh Edebali University

Assist. Prof. Dr. Miraç Burak Gönültaş, Sivas Cumhuriyet University

Assoc. Prof. Dr. Zhenjun Jia People's Public Security University of China, Çin

Assoc. Prof. Dr. Nebile Dağlıoğlu, Çukurova University

Assoc. Prof. Dr. Nikola Milašinović, University of Criminal Investigation and Police Studies, Serbia.

Assoc. Prof. Dr. Onur Erdem, Sağlık Bilimleri University

Assoc. Prof. Dr. Engin Tutkun, Bozok University

Assoc. Prof. Dr. Harun Artuner, Hacettepe University

Assoc. Prof. Dr. Smilja Teodorovic, University of Criminal Investigation and Police Studies, Serbia

Assoc. Prof. Dr. Halit Arslan, Gazi University

Assist. Prof. Dr. M. Bedii Kaya, Bilgi University

Dr. Maria A. Martinez, National Institute of Toxicology and Forensic Sciences, Spain

Publication Manager : Res. Assist. Niyazi Umut Akıncıoğlu

Assistant Editor : Res. Assist. Simge Varlık

Secretarial : Turkish National Police Academy, Institute of Forensic Sciences,
Section of Education and Management

Design : Turkish National Police Academy Design Team

All rights reserved. Turkish Journal of Forensic Sciences and Crime Studies is a peer-reviewed and periodical publication published twice a year. The language of publication is Turkish and English. The ideas and opinions in the articles published in Turkish Journal of Forensic Sciences and Crime Studies are the authors' own personal opinions and in no way express the views of Turkish National Police Academy and the General Directorate of Security. Articles can only be used for academic purposes with reference to the journal. Articles submitted to Turkish Journal of Forensic Sciences and Crime Studies are not returned.

Correspondence Address: Turkish National Police Academy, Institute of Forensic Sciences, Yüce-tepe Mah. Necatibey Cad. No: 108, 06570, Anıttepe-Çankaya-Ankara / TÜRKİYE Tel: +90 (312) 462 90 43.

E-mail: absad@pa.edu.tr Print: Turkish National Police Academy, printing and publishing Branch Directorate, Fatih Sultan Mehmet Bulvarı, No: 218, Yenimahalle-Ankara.

Certificate No: 45724

<http://absad.pa.edu.tr>

İÇİNDEKİLER / CONTENTS

Önsöz/Preface.....	81
Özlem Gülbahar, Esra Çetinöz The Hidden Burden: Exploring Psychopathology in Witnesses.....	83
<i>Gizli Yük: Tanıklarda Görülebilecek Psikopatolojilerin İncelenmesi (Derleme/Review)</i>	
Sevilay Çankaya A Brief Review on Psychological Treatment Based on Behavioral Change Applied to Offenders with Psychopathic Traits.....	95
<i>Psikopatik Özellikler Gösteren Suçlulara Uygulanan Davranış Değişikliğine Dayalı Psikoterapiler Üzerine Kısa Bir İnceleme (Derleme/Review)</i>	
Durdane Karlı, Hatice Demirbaş “Sessizlik” Dizisinin DSM-5’ e Göre Belirlenen Antisosyal Kişilik Bozukluğu Açısından İncelenmesi.....	112
<i>Analyzing the TV Series “ El Silencio” in terms of Antisocial Personality Disorder Determined According to DSM-5 (Araştırma/Research)</i>	
Nesrin Duman, Hürmüs İrem Öçalan ve Rüya Uysal Stalklama: Israrlı Takip Davranış Tipolojileri.....	125
<i>Stalking: Obsessional Following Behavior Typologies (Araştırma/Research)</i>	

Editörden,

Değerli Okurlarımız,

Sizlere Adli Bilimler ile ilgili bir dergi sunmanın heyecanı içerisindeyiz. 2023 yılının ikinci sayısında ağırlıklı olarak psikoloji alanındaki makaleleri derginin bu sayısında bulabilirsiniz.

Nispeten yeni bir dergi olan Adli Bilimler ve Suç Araştırmaları dergisi, her sayıda kendisini geliştirmeyi ve dünya standartlarında bir dergi olmayı hedeflemektedir. Bu amaçla hem şekil şartlarını hem de makale çeşitliliğini arttırmak üzere dergi ekibi olarak elimizden geleni yapmaktayız.

Adli Bilimler ve Suç araştırması dergisini daha iyi yerlere taşımak amacıyla farklı makale çeşitlerinden ve farklı disiplinlerden gelen çalışmalardan oluşacak olan gelecek sayıları daha fazla özen göstererek hazırlayacağız.

Dergimiz, Adli Bilimler alanında çalışan uzmanlar, öğrenciler ve ilgili diğer kişiler için bir kaynak olmayı amaçlamaktadır. Adli Bilimlerin farklı dallarına dair güncel araştırmalar, teknikler ve yaklaşımlar hakkında bilgi sahibi olmak isteyen herkes için yararlı bir kaynak olacaktır.

Son olarak, dergimizin hazırlanmasında emeği geçen tüm yazarlarımıza, ekibimize ve hakemlerimize teşekkür etmek istiyoruz. Adli Bilimler alanındaki bilgi birikimlerini bizlerle paylaşarak, bu derginin hazırlanmasına katkıda bulundular.

Doç. Dr. Hasan Sencer PEKER

From the Editor-in-Chief...

We are excited to present to you a journal related to Forensic Sciences. In the second issue of 2023, you can primarily find articles in the field of psychology.

The relatively new journal, Forensic Sciences and Crime Research, aims to continually improve itself in each issue and strives to become a globally recognized publication. To achieve this goal, the journal's team is working diligently to enhance both the formatting requirements and the diversity of articles.

With the intention of elevating Forensic Sciences and Crime Research to greater heights, we will take even more care in preparing future issues, which will consist of contributions from various types of articles and disciplines.

Our journal aims to be a valuable resource for experts, students, and other individuals interested in the field of Forensic Sciences. It will serve as a useful source of information on current research, techniques, and approaches in various branches of Forensic Sciences.

Lastly, we would like to extend our gratitude to all the authors, our team, and our reviewers who have contributed to the preparation of this journal. By sharing their expertise in the field of Forensic Sciences, they have made a significant contribution to the creation of this journal.

Assoc. Prof. Dr. Hasan Sencer PEKER

The Hidden Burden: Exploring Psychopathology in Witnesses

Özlem Gülbahar*, Esra Çetinöz**

Abstract: An individual's mental health can be significantly impacted by witnessing traumatic events such as crime. This paper aims to examine the psychopathological symptoms that may onset after witnessing such events, including acute stress disorder (ASD), post-traumatic stress disorder (PTSD), substance abuse, anxiety disorders, depression, dissociative disorders, paranoia, adjustment disorders, sleep and eating disorders, and dissociative disorders. The findings suggest that the literature on possible psychopathologies that can be seen after witnessing is limited, more empirical research on this field is needed, and the psychological consequences of witnessing should be examined in detail. Moreover, witness distress is a result of a variety of factors, including the court procedure, regularly giving testimony, and the emotionally charged nature of the trials. Therefore, this paper also underscores the necessity of customised interventions and support systems for witnesses. There seems to be a clear need for identifying the unique psychopathological symptoms that witnesses may show since this will allow for specific treatment methods and better assistance for this vulnerable group.

Keywords: witness, psychopathology, forensic interview, police

* Master's Student, Turkish National Police Academy, Forensic Psychology, ozlem.gulbahar@egm.gov.tr, ORCID No: 0000-0002-8271-8547

** Asst. Prof., The Turkish National Police Academy, esra.cetinoz@pa.edu.tr, ORCID No: 0000-0002-0924-5261

Gizli Yük: Tanıklarda Görülebilecek Psikopatolojilerin İncelenmesi

Özlem Gülbahar, Esra Çetinöz

Özet: Suç gibi travmatik olaylara tanık olmak, ruh sağlığını önemli ölçüde etkilemektedir. Bu makalede akut stres bozukluğu (ASB), travma sonrası stres bozukluğu (TSSB), madde kullanımı, anksiyete bozuklukları, depresyon, disosiyatif bozukluklar, paranoya, uyum bozuklukları, uyku ya da iştah problemleri gibi tanıklıktan sonra ortaya çıkabilecek psikolojik belirtiler tartışılmaktadır. Sonuçlar, tanıklık sonrası görülebilecek olası psikopatolojilerle ilgili literatürün kısıtlı olduğunu, daha fazla ampirik araştırmaya ihtiyaç duyulduğunu, tanık olmanın psikolojik sonuçlarının ayrıntılı incelenmesi gerektiğini göstermektedir. Ayrıca, tanıklık stresinin mahkeme prosedürü, düzenli olarak ifade vermek, duruşmaların duygu yoğun olması gibi çeşitli faktörlerden kaynaklanabileceği görülmektedir. Bu nedenle, tanıklık durumuna özgün müdahale programlarının geliştirilmesi ve yasal düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Bu çalışma, kendine özgü özellikleriyle tanıkların hassas bir grup olarak ele alınmalarının ve olası psikolojik semptomlarının belirlenmesinin gerekliliğine açık bir şekilde işaret ederken, bu yaklaşım uygun psikolojik destek almalarının sağlanması açısından büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: tanıklık, görgü tanıklığı, psikopatoloji, ifade verme, adli görüşme,

The Hidden Burden: Exploring Psychopathology in Adult Witnesses

Crime consists of three persons: victim, offender, and witness. One of the most important elements undertaking the foundation of the justice system is that the prosecutors and the judges reach the most accurate results from the data obtained on a crime or dispute. Therefore, witnesses are often the most important people in making this decision properly. However being a witness can be a very overwhelming experience since most of the time these people are both witnesses and the victim of a crime (Howard et al., 2002). Not only that, testifying in a court is very stressful due to the court environment, ambiguity in the situation, being inexperienced with legal procedures, seeing the suspects and feeling threatened by them and undergoing recurrent interviewing processes (Hayes & Bunting, 2013). This overwhelming situation may affect both the statements in the court and psychological wellness of the witnesses. Hence, it is very important to take the psychology of the witnesses into account for the sake of the justice system. Considering this situation, current study aims to focus on possible psychopathologies that witnesses may experience and fill the gap related to the mental health of the witnesses in the literature.

When the literature is reviewed, it is seen that research on witnessing focus mostly on engagement with the police (Collins et al., 2002; Koster, 2017), delivering information (Aldridge & Cameron, 1999), and the testifying (Chong & Connolly, 2015). Witnessing a crime sometimes also mean witnessing a person being harmed. Cognitive studies have also revealed important findings suggesting that the witness may be harmed psychologically just by watching the event. For example, perspective-taking requires encoding one's environment from the perspective of another individual. It means that people mentally put themselves in the shoes of another person and experience their surroundings as if they were that person. In other words, the observer synchronises their focus with that of the subject they are watching (Frischen et al., 2009). Further, the primary somatosensory cortex's neuronal activity is influenced by the perception of the pain experienced by others, just like the mirror-neuron system that is related to empathy (Cheng et al., 2008). Considering the crime environment, it may be claimed that the crime witness is not just a person who observes the incident from a distance but also the one who experiences it firsthand. In this context, it might be argued that the question "what happens to the witness after witnessing" requires both quantitative and qualitative studies to fully characterize the tendencies and alterations after witnessing. The experiences of the witnesses can be better illustrated via qualitative research. For instance, in a study of young witnesses who were both witnesses and/or victims, the court process itself was reported to be stressful by witnesses, such as delays or long waiting times in court (Hayes & Bunting, 2013). Considering the evocative effect of the judicial processes, it can be claimed that

repeatedly testifying or being interviewed as a witness has a negative effect on psychological health (Henry, 1997; Quas et al., 2005). Despite this delicate situation, when we look at the literature it is seen that there are only a few studies on the psychopathology due to witnessing. Although this lack of data is mostly due to the confidentiality principle of witness protection programs, for the field practice, it is crucial to examine the psychopathological symptoms that may appear after witnessing and to take the required actions for the treatment processes, especially given that some witnesses may testify repeatedly. Considering that these people must live with the identity of "witness" for a very long time, identifying and responding to psychological symptoms of witnesses is of great importance for both the effectiveness of witness protection programs and the well-being of witnesses in these programs. Since the literature on this field is limited, the data related to other fields are also gathered.

This paper was written in order to integrate the issues to be examined concerning various psychopathologies that witnesses may face due to witnessing. The inclusion criteria of studies have not imposed any limits, because of the conflicted roles of the people who involved crime as both witnesses and victims.

Acute Stress Disorder (ASD) and Post-Traumatic Stress Disorder (PTSD)

Acute stress disorder is a detrimental psychological problem that can emerge quickly following an acute stressor exposure. Symptoms such as pervasive thoughts, heightened alertness, and avoidance of circumstances that reminds the traumatic experience are similar to those of posttraumatic stress disorder, but they persist no more than four weeks. The acute stress disorder might also involve dissociative symptoms such as depersonalization and derealization (APA Dictionary of Psychology, n.d.-a). While post traumatic stress disorder and acute stress disorder are quite similar and controversial, Kring et al., (2015) emphasize that they are distinct diagnoses in accordance with DSM 5. Components such as experiencing a traumatic event, avoidance of reminders of the event, mood and cognitive changes (e.g. inability to remember, emotional bluntness), increased arousal and reactivity (e.g. irritability, self-harming behaviors) are similar for both disorders. However, duration is the main determining criterion between the two diagnoses; for PTSD, symptoms must last for more than one month.

A study conducted with military medical staff in Washington DC after multiple terrorist attacks has revealed how traumatic events may affect witnesses afterwards, even if not at the time of the incident. It was discovered that acute stress and depression levels were comparable to those encountered in a natural disaster or the 9/11 attacks. Around 40% of the sample reported feelings of lack of security and a high sense of perceived threat. Compared to men, women were more likely

to report lower safety feelings, a greater sense of threat, and irregular conduct. Greater levels of peritraumatic dissociation were linked to acute stress disorder, increased alcohol use, and depression, whereas reduced safety, higher perceived risk, and decreased activities were more strongly linked to acute stress disorder and increased alcohol use. These results highlight the need for additional study into how information is interpreted during terrorist attacks and how that affects people's psychological and behavioural responses (Grieger et al., 2003).

In addition, people might become witnesses through the use of media and be affected cognitively and emotionally even if they are not a part of the events. For example, an association was found between the amount of time spent watching TV on 9/11 and the onset of full or subsyndromal PTSD symptoms. Furthermore, it was seen that those who experienced higher stress during 9/11 and sympathised deeply with the victims of this event were more likely to suffer full or subsyndromal PTSD symptoms (Otto et al., 2007a).

Nevertheless, not everyone who witnesses a traumatic event will develop PTSD or ASD. It is therefore important to understand the factors that influence the onset of the symptoms. A study found trustworthy effect sizes for the predictors of these disorders and separated them into two classes as proximal predictors (such as perceived life threat, perceived support from others, peritraumatic affection, and peritraumatic dissociation) and distal indicators (such as prior adaptation, prior trauma history, and family history of psychopathology) (Ozer et al., 2003). It is thought that the same factors might be effective in the development of both disorders.

Depression

Depression, which is more than just unhappiness in its simplest form, affects the functioning of daily life, causes sleep or appetite problems and is associated with cognitive problems such as not being able to concentrate, or feelings of extreme guilt/worthlessness (American Psychological Association (APA), n.d.). Similarly, witnessing is a condition that the person attempts to have an impact on a constrained situation and that results in feelings of guilt and worthlessness, particularly when things go wrong. It is found that a sense of mastery serves as the most significant mediator in the interaction between depression and witnessing violence (Muller, 2016). The mastery element, which Conger et al. (2009) mentioned as the perception of having control through life, stands as the most remarkable mediator variable and thereby reveals an important point about giving testimony. Just being a witness can damage the perception of control. The person's options are much more constrained once the legal procedure began. For example, the arrest of the criminal or the trial processes involve conditions that the witness cannot control.

Another study on senior adults who witnessed violence at least once in their lifetimes revealed that witnessing violence is linked with symptoms of depression

in older women and excessive alcohol consumption in older males. Furthermore, the age at which the violence was experienced is unimportant, so witnessing violence at any age comes with a risk (Sha Juan Colbert & Krause, 2009). These findings indicate that witnessing a crime increases the likelihood of revealing one's already existing emotional and behavioral patterns. In this case, the individual's emotion regulation skills come to the fore.

Anxiety Disorders

Another diagnosis, which is common, chronic and often comorbid with other diagnoses, is anxiety disorders (McEvoy et al., 2011). Anxiety disorders include panic disorder, phobias and generalized anxiety disorder and are characterized by extreme emotions of fear, concern or anxiousness (APA Dictionary of Psychology, n.d.-b). Studies on anxiety and crime demonstrate that anxiety does not occur independently and that vulnerable groups such as children and women carry higher risks for anxiety disorders. Currently, it has been uncovered that a number of variables, such as being a woman, having a mental disease history in the family, having a chronic medical condition, or not working, are related to anxiety (McEvoy et al., 2011). For example, a study on countrified American women found that witnessing violence in the residents even if they were not involved in had an important impact on the symptoms of depression and anxiety (Clark et al., 2008). In fact, there is no need to be the witness of a crime, even the fear of crime which is a response characterised by a sense of risk for bodily injury, increases the anxiety and depression symptoms in juvenile (Grinshteyn et al., 2017). Another study indicates that witnessing a crime has diverse effects on teenagers' mental state. While the violence witnessed at home is linked to anxiety and aggressiveness, violence witnessed at school is associated with anxiety and depression, and violence witnessed in the community is linked to criminality (Mrug & Windle, 2010). Another remarkable finding is that anxiety is commorbid with substance use at younger ages and it can be seen together with depression at any age (McEvoy et al., 2011). So it can be suggested that young people who have witnessed crime might also have a risk for both symptoms of anxiety and substance abuse.

Substance Use Disorders

Studies indicate that a variety of substance usage is closely associated with having a traumatic experience and developing posttraumatic stress responses in young people as well as adults (Blumenthal et al., 2008). Being there when a crime is being committed can be traumatising, but it also means being in an environment that includes risk factors such as being a gang member, especially for young people. Adolescents who have witnessed a crime are more likely to engage in risky sexual activities and in an indirect way are likely to abuse substances, even when demographic factors are taken into account (Voisin et al., 2008). It is argued

that experiencing violence in adolescence is associated with excessive alcohol consumption, use of cocaine or methamphetamine, and cannabis consumption in adulthood. It was shown that just the threats of violence in puberty increases substance abuse in adulthood and the exposure to violent acts (with gun or cutting tool) has greater impact on risk of addiction (Beharie et al., 2019). It is seen that even if studies on substance use and crime witnessing in adults are scarce, studies on adolescents are noteworthy. Therefore, there seems to be a clear need for studies and effective intervention strategies on adolescents who witnessed crime to protect them from substance abuse problems.

Adjustment Disorders

Although adjustment and adaptation are closely related concepts, it is critical to comprehend the distinctions between the two in order to explain the odd behaviours that people who witnessed traumatic events may experience. Adjustment is associated with the response to a psychological stressor. The stressor can be both traumatic events or non-traumatic experiences such as interpersonal conflicts. If there are maladaptive emotional and/or behavioural reactions that is disproportionate to the degree of the stressor, this is called as adjustment disorder that includes behaviors that are not culturally or socially expected (O'donnell et al., 2019). Being emotionally stable and capable of handling life's challenges indicates that the person is well-adjusted. On the other hand, adaptation describes the act of altering something to make it appropriate for a new circumstance or environment (Abdullah, 2020).

In this context, witnessing violence was found linked with intrusive thinking, difficulties concentrating, and heightened alertness (Howard et al., 2002). According to research on teenagers, witnessing violence may have an equal effect on conduct disorder symptoms as actually experiencing it. Adolescents who witnessed violence has a higher likelihood of experiencing adjustment difficulties in the two years following (Janosz et al., 2018).

It can be said that studies on adjustment in adults are insufficient, however adaptation should be emphasized as well. In uncommon circumstances, a witness may be placed in the Witness Protection Programme to ensure their safety. People who are physically protected try to adapt to new conditions by leaving their old living spaces, jobs and even their identities. Personal characteristics such as age, ethnicity, and education level, as well as the environmental factors such as strict rules, biographical and social dislocation, or threat, may cause stress for witnesses entering the Witness Protection Programme. As a result, they may have adaptation problems due to this stress (Beune & Giebels, 2013). Even if psychosocial support is provided within the program, it is important for the mental health of the witnesses that the program practitioners know that the witnesses are vulnerable and they should take appropriate precautions.

Sleeping/Eating Disorders

Sleep and appetite problems, which may be the most common symptoms of adjustment problems, are also the most frequent problems that would be seen after testimony. Almost half of the young witnesses who will testify and their parents state that they have sleep and eating problems before the court (Hayes & Bunting, 2013). Similarly, it is well established that eating problems are frequently linked to a personal trauma history (Holzer et al., 2008). These results indicate that the impacts of witnessing on eating behaviours should be studied carefully in order to prevent long term problems with eating behaviors in this vulnerable group. Besides these, sleep issues before the courtroom proceedings as well as those noticed after the testimony provide a challenge. Lack of sleep before a traumatic or a very stressful event exhaust emotional, cognitive and physical resources which are necessary to cope with the situation. Sleep problems may worsen post-traumatic adjustment problems by functioning as an extra stressor after the main trauma, thus prior sleep impairments may cause substance use and be related to psychiatric disorders such as depression and anxiety disorders (Bryant et al., 2010). The literature demonstrates that witnesses with sleep problems are a more vulnerable group in terms of mental diseases. Furthermore, the probability of developing PTSD is increased by the existence of sleep issues following exposure to a traumatic incident. Additionally, even after effective PTSD interventions, sleep difficulties are frequently persistent symptoms. Lastly, it has been demonstrated that treating sleeplessness decreases the amount of symptoms linked to PTSD (Babson & Feldner, 2010). In short, it can be argued that if the testimony procedure is handled in a multifaceted way, future symptoms that may develop in witnesses might be prevented.

Discussion

It should be noted that the symptoms and disorders mentioned above are interrelated and this article may not have covered all possible symptoms or diagnoses that might be seen in witnesses. However, this condition demonstrates the need for a re-evaluating process of psychopathologies in witnesses. Despite the fact that witnesses require mental health support and treatment, it appears that there is a gap with the studies and practises in the field (Irma Yulistyani et al., 2022).

Although psychosocial support is provided to witnesses who are taken into the witness protection program (Beune & Giebels, 2013), community-based preventive mental health programs need to be organized for people who are not in the protection program and who are affected by the events they have been exposed to. In order to persuade people to testify and improve the effectiveness of the witness protection programme, which is a variable influencing people's willingness to give statements (Demir, 2018), psychological interventions should be prepared

and prioritised, and more empirical studies should be conducted in this area.

Furthermore, to protect witnesses from being exposed to traumatic events repeatedly or attending the stressful environment of the courts, political arrangements should be made that will benefit from technological opportunities. Being exposed to traumatic events through the media is a way to be witness too, which can harm mental health and have negative consequences such as PTSD symptoms (Otto et al., 2007b; Solomon et al., 2021). Thus it is suggested that future research ought to put a greater emphasis on how the media interacts with social trauma in criminal settings. The effect of true crime television programs also need to be reviewed and rethought. This kind of interactions may impact on people's perspective and cognitions, for example, make people more skeptical and create an issue of trust. Moreover, practitioners with knowledge of testimony should be present in the court procedure to ensure that witnesses receive appropriate treatment or to protect them from being misdiagnosed. Regarding this, it can be argued that witnesses should reach out those experts easily, who would refer them to appropriate clinics during after the court processes.

The subject of what psychopathology is a matter of practice in the field. It should be noted that not every inappropriate behavior is psychopathology. However, without an official diagnosis, criminal justice practitioners frequently assume that a witness has a mental illness, which might have an effect on how the eyewitness and their testimony are handled during the investigation (Parsons et al., 2023). The prejudgmental behaviour of police officers or the prosecutors may affect the willingness to testify or the way of perception of witnesses. From the perspective of a citizen, stigmatisation can alter people's cognition and behaviour for a diagnosis or treatment, which may affect how they function in the world (Dinos et al., 2004). Moreover, this kind of stigma may cause negative attitudes towards the police and the justice system. Lastly, the legal procedures may be carried out more effectively by conducting courses for law enforcement personnel on general mental health topics to arise awareness and knowledge. Such a training on how to approach people with mental illness without stigmatising them, highlighting the vulnerability of the witnesses and how to assist the witnesses to find proper mental health services may be beneficial for both witnesses' mental health and the justice system.

Reference

- Abdullah, M. Q. (2020). Adjustment and Mental Health: Contemporary View. *Journal of Educational & Psychological Research*, 2(1). <https://doi.org/10.33140/JEPR.02.01.01>
- Aldridge, J., & Cameron, S. (1999). Interviewing Child Witnesses: Questioning Techniques. *Applied Developmental Science*, 3(2), 136–147.
- American Psychological Association (APA). (n.d.). *Depression*.
- APA Dictionary of Psychology. (n.d.-a). *Acute stress disorder (ASD)*.
- APA Dictionary of Psychology. (n.d.-b). *Anxiety disorder*.
- Babson, K. A., & Feldner, M. T. (2010). Temporal relations between sleep problems and both traumatic event exposure and PTSD: A critical review of the empirical literature. In *Journal of Anxiety Disorders* (Vol. 24, Issue 1, pp. 1–15). <https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2009.08.002>
- Beharie, N., Scheidell, J. D., Quinn, K., McGorray, S., Vaddiparti, K., Kumar, P. C., Frueh, B. C., Boone, L., & Khan, M. R. (2019). Associations of Adolescent Exposure to Severe Violence with Substance Use From Adolescence into Adulthood: Direct Versus Indirect Exposures. *Substance Use and Misuse*, 54(2), 191–202. <https://doi.org/10.1080/10826084.2018.1495737>
- Beune, K., & Giebels, E. (2013). *The Management of Protected Witnesses: A behavioural Perspective*. University of Twente.
- Blumenthal, H., Blanchard, L., Feldner, M., Babson, K., Leen-Feldner, E., & Dixon, L. (2008). Traumatic Event Exposure, Posttraumatic Stress, and Substance Use Among Youth: A Critical Review of the Empirical Literature. *Current Psychiatry Reviews*, 4(4), 228–254. <https://doi.org/10.2174/157340008786576562>
- Bryant, R. A., Creamer, M., O'Donnell, M., Silove, D., & McFarlane, A. C. (2010). Sleep Disturbance Immediately Prior to Trauma Predicts Subsequent Psychiatric Disorder. *Sleep*, 33(1), 69–74.
- Cheng, Y., Yang, C.-Y., Lin, C.-P., Lee, P.-L., & Decety, J. (2008). The perception of pain in others suppresses somatosensory oscillations: A magnetoencephalography study. *NeuroImage*, 40(4), 1833–1840. <https://doi.org/10.1016/j.neuroimage.2008.01.064>
- Chong, K., & Connolly, D. A. (2015). Testifying through the ages: An examination of current psychological issues on the use of testimonial supports by child, adolescent, and adult witnesses in Canada. *Canadian Psychology / Psychologie Canadienne*, 56(1), 108–117. <https://doi.org/10.1037/a0037742>
- Clark, C., Ryan, L., Kawachi, I., Canner, M. J., Berkman, L., & Wright, R. J. (2008). Witnessing community violence in residential neighborhoods: A mental health hazard for urban women. *Journal of Urban Health*, 85(1), 22–38. <https://doi.org/10.1007/s11524-007-9229-8>
- Collins, R., Lincoln, R., & Frank, M. G. (2002). The effect of rapport in forensic interviewing. *Psychiatry, Psychology and Law*, 9(1), 69–78. <https://doi.org/10.1375/pplt.2002.9.1.69>
- Conger, K. J., Williams, S. T., Little, W. M., Masyn, K. E., & Shebloski, B. (2009). Development of Mastery during Adolescence: The Role of Family Problem Solving *. In *J Health Soc Behav. Author manuscript* (Vol. 50, Issue 1).
- Demir, M. (2018). The Perceived Effect of a Witness Security Program on Willingness to Testify. *International Criminal Justice Review*, 28(1), 62–81. <https://doi.org/10.1080/10826084.2018.1495737>

- org/10.1177/1057567717721298
- Dinos, S., Stevens, S., Serfaty, M., Weich, S., & King, M. (2004). Stigma: the feelings and experiences of 46 people with mental illness. *British Journal of Psychiatry, 184*(2), 176–181. <https://doi.org/10.1192/bjp.184.2.176>
- Frischen, A., Loach, D., & Tipper, S. P. (2009). Seeing the world through another person's eyes: Simulating selective attention via action observation. *Cognition, 111*(2), 212–218. <https://doi.org/10.1016/j.cognition.2009.02.003>
- Grieger, T. A., Fullerton, C. S., Ursano, R. J., & Reeves, J. J. (2003). Acute Stress Disorder, Alcohol Use and Perception of Safety Among Hospital Staff After the Sniper Attacks. *Psychiatric Services, 54*(10), 1383–1387.
- Grinshteyn, E. G., Cunningham, W. E., Eisenman, D. P., Andersen, R., & Ettner, S. L. (2017). Fear of violent crime and anxiety/depression among adolescents. *Mental Health and Prevention, 8*, 39–45. <https://doi.org/10.1016/j.mhp.2017.07.002>
- Hayes, D., & Bunting, L. (2013). “Just be Brave” - The Experiences of Young Witnesses in Criminal Proceedings in Northern Ireland. *Child Abuse Review, 22*(6), 419–431. <https://doi.org/10.1002/car.2242>
- Henry, J. (1997). System Intervention Trauma to Child Sexual Abuse Victims Following Disclosure. *Journal of Interpersonal Violence, 12*(4), 499–512. <https://doi.org/10.1177/088626097012004002>
- Holzer, S. R., Uppala, S., Wonderlich, S. A., Crosby, R. D., & Simonich, H. (2008). Mediation significance of PTSD in the relationship of sexual trauma and eating disorders. *Child Abuse & Neglect, 32*(5), 561–566. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2007.07.011>
- Howard, D. E., Feigelman, S., Li, X., Cross, S., & Rachuba, L. (2002). The Relationship Among Violence Victimization, Witnessing Violence, and Youth Distress. *Journal of Adolescent Health, 31*, 455–462.
- Irma Yulistyani, N., Ma, U., & Witasari, A. (2022). Effectiveness and Problems of Implementation of Assistance for Witnesses. *Law Development Journal, 4*.
- Janosz, M., Brière, F. N., Galand, B., Pascal, S., Archambault, I., Brault, M. C., Moltrecht, B., & Pagani, L. S. (2018). Witnessing violence in early secondary school predicts subsequent student impairment. *Journal of Epidemiology and Community Health, 72*(12), 1117–1123. <https://doi.org/10.1136/jech-2018-211203>
- Koster, N.-S. N. (2017). Victims' perceptions of the police response as a predictor of victim cooperation in the Netherlands: a prospective analysis. *Psychology, Crime & Law, 23*(3), 201–220. <https://doi.org/10.1080/1068316X.2016.1239098>
- Kring, A. M., Johnson, S. L., Davidson, G., & Neale, J. (2015). *Anormal Psikoloji* (M. Şahin, Ed.; 12th ed., Vol. 1332). Nobel Akademik Yayıncılık.
- McEvoy, P. M., Grove, R., & Slade, T. (2011). Epidemiology of Anxiety Disorders in the Australian General Population: Findings of the 2007 Australian National Survey of Mental Health and Wellbeing. *Australian & New Zealand Journal of Psychiatry, 45*(11), 957–967. <https://doi.org/10.3109/00048674.2011.624083>
- Mrug, S., & Windle, M. (2010). Prospective effects of violence exposure across multiple contexts on early adolescents' internalizing and externalizing problems. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, and Allied Disciplines, 51*(8), 953–961. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2010.02222.x>
- Muller, P. A. (2016). Witnessing Violence Versus Experiencing Violence: Effects on

- Psychological Distress. *Mediterranean Journal of Social Sciences*. <https://doi.org/10.5901/mjss.2016.v7n3s1p11>
- O'donnell, M. L., Agathos, J. A., Metcalf, O., Gibson, K., & Lau, W. (2019). Adjustment disorder: Current developments and future directions. In *International Journal of Environmental Research and Public Health* (Vol. 16, Issue 14). MDPI AG. <https://doi.org/10.3390/ijerph16142537>
- Otto, M. W., Henin, A., Hirshfeld-Becker, D. R., Pollack, M. H., Biederman, J., & Rosenbaum, J. F. (2007a). Posttraumatic stress disorder symptoms following media exposure to tragic events: Impact of 9/11 on children at risk for anxiety disorders. *Journal of Anxiety Disorders*, 21(7), 888–902. <https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2006.10.008>
- Otto, M. W., Henin, A., Hirshfeld-Becker, D. R., Pollack, M. H., Biederman, J., & Rosenbaum, J. F. (2007b). Posttraumatic stress disorder symptoms following media exposure to tragic events: Impact of 9/11 on children at risk for anxiety disorders. *Journal of Anxiety Disorders*, 21(7), 888–902. <https://doi.org/10.1016/j.janxdis.2006.10.008>
- Ozer, E. J., Best, S. R., Lipsey, T. L., & Weiss, D. S. (2003). Predictors of posttraumatic stress disorder and symptoms in adults: A meta-analysis. In *Psychological Bulletin* (Vol. 129, Issue 1, pp. 52–73). American Psychological Association Inc. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.129.1.52>
- Parsons, B., Wilcock, R., & Kneller, W. (2023). Criminal Justice Practitioners' Perceptions of Eyewitnesses with Anxiety and Depression. *Journal of Police and Criminal Psychology*, 38(1), 117–126. <https://doi.org/10.1007/s11896-021-09492-5>
- Quas, J. A., Goodman, G. S., Ghetti, S., Alexander, K. W., Edelstein, R., Redlich, A. D., Cordon, I. M., Jones, D. P. H., & Haugaard, J. J. (2005). Childhood Sexual Assault Victims: Long-Term Outcomes after Testifying in Criminal Court. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 70(2), i–139.
- Sha Juan Colbert, & Krause, N. (2009). Witnessing Violence Across the Life Course, Depressive Symptoms, and Alcohol Use Among Older Persons. *Health Education & Behavior*, 36(2), 259–277. <https://doi.org/10.1177/1090198107303310>
- Solomon, Z., Ginzburg, K., Ohry, A., & Mikulincer, M. (2021). Overwhelmed by the news: A longitudinal study of prior trauma, posttraumatic stress disorder trajectories, and news watching during the COVID-19 pandemic. *Social Science & Medicine*, 278, 113956. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2021.113956>
- Voisin, D. R., Neilands, T. B., Salazar, L. F., Crosby, R., & DiClemente, R. J. (2008). Pathways to Drug and Sexual Risk Behaviors among Detained Adolescents. *Social Work Research*, 32(3), 147–157. <https://doi.org/10.1093/swr/32.3.147>

A Brief Review on Psychological Treatment Based on Behavioral Change Applied to Offenders with Psychopathic Traits

Sevilay Çankaya*

Abstract: This review article examines current therapies for treating psychopathy, a complicated personality disease that makes it difficult to carry out therapeutic activities. The review starts with a brief overview of psychopathy, emphasizing its distinguishing characteristics and emphasizing the necessity for cutting-edge therapeutic approaches to address its significant effects on afflicted people and society. The review carefully mentions four well-known psychopathy treatment modalities: Schema Therapy, Dialectical Behavioral Therapy (DBT), Functional Behavioral Analysis (FBA), and Restorative Justice. It does this by drawing on recent research and clinical data. Each strategy's theoretical foundations, therapeutic methods, and possible effectiveness in reducing psychopathic tendencies are carefully examined. This study emphasizes the difficulties in treating a personality condition that is deeply rooted and resistant to change, even if certain techniques show encouraging outcomes in reducing some psychopathic characteristics. The essay emphasizes the necessity of continuing research to improve current treatment plans and provide fresh approaches.

In the end, this study encourages multidisciplinary collaboration to deepen our understanding of this condition and increase the likelihood of successful intervention and rehabilitation. It also calls for a complete and integrated approach to psychopathy therapy. There is promise for promoting good changes in the lives of persons affected by psychopathy, contributing to a safer and more compassionate society, via ongoing improvements in treatment approaches.

Keywords: Schema Therapy, Dialectical Behavioral Therapy (DBT), Functional Behavioral Analysis (FBA), Restorative Justice, psychopathy, treatment

* Master student, Turkish National Police Academy, Forensic Psychology, sevilaycankaya97@gmail.com

Psikopatik Özellikler Gösteren Suçlulara Uygulanan Davranış Değişikliğine Dayalı Psikoterapiler Üzerine Kısa Bir İnceleme

Sevilay Çankaya*

Öz: Bu derleme makalesi, rehabilitasyonu zorlaştıran karmaşık bir kişilik örüntüsü olan psikopatinin tedavisine yönelik mevcut terapileri incelemektedir. İnceleme, psikopatiye kısa bir genel bakışla başlamaktadır, psikopatinin ayırt edici özelliklerini vurgulayarak, psikopatik özellikler gösteren insanların rehabilitasyonunda yeni terapötik yaklaşımların gerekliliğini vurgular. İnceleme, dört güncel terapi yaklaşımını ele almaktadır: şema Terapi, Diyalektik Davranış Terapisi (DBT), İşlevsel Davranış Analizi (FBA) ve Onarıcı Adalet. Her stratejinin teorik temelleri, terapötik yöntemleri ve psikopatik eğilimleri azaltmadaki olası etkinliğini dikkatle incelemektedir.

Sonuç olarak, bazı teknikler bazı psikopatik özellikleri azaltmada umut verici sonuçlar gösterse de, köklü ve değişime dirençli bir kişilik durumunu tedavi etmenin zorlukları vurgulanmaktadır. Öneri olarak, mevcut tedavi planlarını iyileştirmek ve yeni yaklaşımlar sağlamak için araştırmaların sürdürülmesinin gerekliliği vurgulanmaktadır. Sonuç olarak, bu çalışma, psikopatinin tedavisine ilişkin anlayışımızı derinleştirmek ve başarılı müdahale ve rehabilitasyon olasılığını artırmak için multidisipliner işbirliğini savunmaktadır.

Anahatar Kelimeler: şema Terapi, Diyalektik Davranışçı Terapi (DBT), İşlevsel Davranış Analizi (FBA), Onarıcı Adalet, psikopati, tedavi

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Polis Akademisi, Adli Psikoloji, sevilaycankaya97@gmail.com

Offenders and Psychopathy

Hervey Cleckley's "The Mask of Sanity" (Cleckley, 1941/1955), which has since become a crucial source for contemporary scholars, is where the study of psychopathy got its start. Cleckley defined 16 characteristics after looking at 15 case studies of typical psychopaths. He noted that features like superficial charm, a lack of shame, callousness, dishonesty, and self-centeredness, as well as the absence of feelings like love and anxiety, lack of insight, bad judgment, and a failure to set clear life objectives, are characteristics of psychopathy (Cleckley, 1941/1988). Cleckley stressed that psychopaths are intrinsically emotionally inadequate even if they give off a good impression and seem likeable people. Even while he accepted the connection between psychopathy and unmotivated antisocial conduct, Cleckley did not see criminal and antisocial behavior as fundamental components of psychopathy (Cleckley, 1941/1988). He stated that he or she is endearing on the outside and leaves a good image, but on the inside, they are profoundly affectively poor. Additionally, Cleckley did not consider criminal and antisocial behavior to be a sufficient component of the construct, despite the fact that he acknowledged that unmotivated antisocial behavior is associated with psychopathy (Cleckley, 1941/1988). The beginning of research trying to explain psychopathy behaviorally started with Robins. She examined 500 individuals who received treatment at child guidance clinic before 30 year (Robins, 1966). 500 people who got care at a child guidance clinic over a 30-year period were the subjects of a research she performed (Robins, 1966). Psychopathic personality was defined by Robins as having 19 traits, which also included other elements like drug and alcohol usage and suicidal thoughts (Robins, 1966). The DSM-5 now lists psychopathy as a specifier for the diagnosis of antisocial personality disorder (ASPD) in Section III, "Emerging Measures and Models." This qualifier, "with psychopathic features," draws attention to the hallmarks of psychopathy, which include a lack of social anxiety and a high level of emotional fortitude (American Psychiatric Association, 2013).

An important development in this field is the making of a checklist of diagnostic criteria by Hare (Hare, 1980). The Psychopathy Checklist (PCL; Hare, 1980) was revised to its widely used version which is Psychopathy Checklist-Revised (PCL-R) (Hare & Neuma, 2008). While Factor 1 analyzes the core interpersonal and affective characteristics linked to psychopathy, Factor 2 measures the presence of an antisocial and impulsive lifestyle. Grandiose self-worth, a lack of guilt, and callousness are some examples of these characteristics (Hare, 1991/2003).

Treatment of Psychopathic Traits

The treatment of psychopathic features, which are frequently encountered in the criminal sample, also occupies an important place in the literature (Hare, 2003). There is controversy approached about its treatability. As cited in Caldwell et al.

(2006) Cleckley posed psychopaths as “lack of response to psychiatric treatment of any kind” (Caldwell et al., 2006, as cited in Cleckley, 1941). Moreover, Skeem said that treatments were ineffective because of methodological limitations (Skeem et al., 2002). Supporting previous findings, Harris and Rice (2006) said that there is no method to treat psychopaths. Treating psychopathy is found challenging because of low motivation of the individuals, great resistance to change and poor response to treatment programs (Ogloff et al., 1990). A meta-analysis about offender treatment attrition programs have shown a strong correlation between psychopathy and treatment discontinuation, with persons with psychopathy having a 30% dropout rate (Olver et al., 2011:160). When the antisocial features of psychopaths are taken into account, they are probably going to be aggressive, intimidating, and verbally and emotionally abusive to personnel and patients (Wong 2015). Because the reason of psychopaths is a difficult group to work with in psychotherapy, the staff should maintain boundaries, rules, manage their emotional reactions to the person they treat. Thus, countertransference is one of the important concerns.

In a systematic review of 42 psychopathy treatment studies, Salekin (2002) found that a number of methods and modalities appeared beneficial in lessening the severity of psychopathic traits and behaviors. It showed information about the results of treatment for psychopathic conditions. In the study various therapy orientation was included such as psychoanalytic therapy, cognitive behavioral treatment (CBT) programs, eclectic, pharmacotherapy, and electroconvulsive shock therapy (ECT) (Cleckley & Beard, 1942; Corsini, 1958 as cited in Salekin, 2002). The results showed that the success rate of psychoanalytic therapy was found to be 59%, the success rate of cognitive behavioral therapy was 62%, for eclectic therapy it was 82% and 22% success rate for electroconvulsive shock therapy (ECT). Lastly, the success rate was 25% for therapeutic communities and overall individual treatment was better than group treatment (Salekin, 2002). However, most studies lacked a reliable operationalization of psychopathy, had small sample sizes, and frequently employed antiquated therapeutic modalities. They also had given attention to altering psychopathic personality traits rather than lowering risk of crime. Later on, Salekin and his colleagues (2010) considered these limitations and carried out a metaanalysis to develop Salekin’s first study (2002). Salekin et al. (2010) found that treatment benefits tended to be moderate, and that groups of children and adolescents usually benefitted more. However, not all programs were equally successful, or evidence based.

In a meta-analysis, which was evaluating the efficacy of PCL-R, it was found that In comparison to affective and interpersonal qualities (Factor 1), chronic antisocial lifestyle and behavioral features (Factor 2) are superior predictors of violent recidivism, (Yang, Wong, & Coid, 2010:740). Based on their findings, Wong and Hare (2005) suggested that the antisocial attitudes, cognitions, behaviors, and lifestyles connected to Factor 2 traits should be the main emphasis of psychopathy

therapy. Instead of seeking to alter the interpersonal and emotional features (Factor 1) of psychopathy, they advised adopting role modeling and reinforcement of new prosocial abilities as techniques to decrease violence.

Therapeutic alliance is an important factor for the therapy process but when it comes to patients with psychopathic features it needs to be more studied. Researchers looked at the relationship between therapeutic alliance (TA) and psychopathy as determined by the Psychopathy Checklist-Revised (PCL-R) in a study on jailed sex offenders. The Working Alliance Inventory (WAI), a measure of therapeutic alliance, and the PCL-R scores did not appear to have any significant connections, according to the study's findings (Walton et al., 2016). Higher levels of psychopathy were related with lessening therapeutic improvement, according to research (Olver et al., 2013) looking at the association between psychopathy and therapeutic change in a program to address violence risk. As for the treatment of adult with psychopathic features, a study approved that scores on the PCL-R were marginally but significantly linked with physical violence and treatment dropout (Rogers et al., 1997). The results of another study involving 85 convicted criminals showed that juvenile measures of psychopathic traits were linked to institutional rule breaking, although results regarding treatment progress measurements were mixed (Spain et al., 2004).

In a study examining 302 sexual criminals who joined the sexual violence reduction treatment in Canada, the relationship between recidivism and violence components was examined (Sewall & Olver, 2019). In comparison to low-psychopathy men, rates of sexual offender treatment non-completion were significantly higher in high-psychopathy men (30%) (Sewall & Olver, 2019). All in all, treatment of psychopathic offenders is a hard topic, and the first step of the treatment should ensure that people adhere to therapy by providing a strong therapeutic relationship.

Research comparing two groups of teenage males with substantial psychopathy traits looked at the effects of an intensive treatment program on their recidivism rates. The first group was composed of persons with high psychopathy scores who experienced an intense treatment program, while the second group was a comparison group who completed a less rigorous "treatment-as-usual" program. In comparison to those who took part in the intensive treatment program, offenders in the juvenile correctional facility group were shown to be more than twice as likely to commit violent reoffending in the community over the course of a two-year follow-up period (Caldwell et al., 2006).

The goal of a 7-year prospective study was to evaluate the predictive efficacy of psychopathic traits in predicting general, criminal, and substance-related rearrests among women following their release from a correctional facility. The Psychopathy Checklist-Revised (PCL-R) and the Structured Clinical Interview for DSM-IV-TR Axis I Disorders were used to assess psychopathic characteristics and lifetime drug use disorders in 327 adult female prisoners. Higher scores on

PCL-R Factor 2, which evaluates antisocial/developmental psychopathic characteristics and lifestyle/behavior, were shown to be significantly associated with recurrent rearrests for general, criminal, and drug-related crimes after being released from the institution. Even after adjusting for other recidivism risk variables including age at release, prior adult prison terms, and drug misuse, this association persisted. According to the study's findings, women were more likely to have fresh arrests when they had higher PCL-R Factor 2 scores (Edwards et al., 2023).

In the light of these studies, we can interfere that treatment of psychopathy should include behavioral modification and more based on antisocial lifestyle/behavior changes. Since studies on psychopathy and recidivism have revealed that factor 2 is more predictive in Psychopathy Checklist-Revised (PCL-R).

Different Approaches to the Treatment of Psychopathy

There are several types of intervention for offender treatment (Polaschek & Daly, 2003). However, offenders with psychopathic features have a special condition considering the difficulties. People with high psychopathy score are highly associated with challenging client behavior and lower treatment readiness (Ogloff, Wong, & Greenwood, 1990:181). As in all intervention programs, it is important to choose the appropriate program for the rehabilitation of offenders, to determine the needs of the offenders and to declare the risk factors. Andrew and Bonta (2010) suggested a model which is called Risk, Need and Responsivity Model to form effective intervention programs. It implies that thorough evaluation of the target group is necessary in order to create intervention programs that are effective. To strengthen successful intervention programs and offer programs compatible with criminal traits, risk and need assessments are crucial. It incorporates three concepts, risk, need, and responsiveness, as its name would imply (Bonta and Andrews, 2007). According to the risk concept, criminal activity should be accurately assessed, and high-risk offenders should be identified (Bonta and Andrews, 2007). According to the need principle, determining criminogenic needs is crucial for the planning and distribution of therapy. Criminal needs refer to closely related activity that has changing risk elements. Last but not least, the responsivity principle states how the offenders are treated in the rehabilitation program. According to the responsiveness principle, the talents, strengths, learning preferences, and motivation of the offender should be adapted to the program in order to optimize the offender's adherence to it (Bonta and Andrews, 2007). It aims to increase the program's effectiveness by utilizing cognitive behavioral therapy. The responsiveness concept can be divided into two groups. The first one, general responsiveness, suggests modifying behavior through cognitive social learning strategies. The second one is called specific responsiveness, and it contends that rehabilitation efforts should take into account the offender's personality, bio-soci-

al (such as gender and race) traits, learning style, physical and mental capabilities, and motivation. To sum up, risk principle is about who should be treated, the responsivity principal deals with how to treat, and the need principal deals with what needs to be treated.

Consistent with RNR model, Wong and his colleagues (2012) proposed a dual-component model for treatment of psychopaths. This model's justification is based on the idea that the main goal of the therapy should be based on reduction of psychopathic offenders' likelihood of violence or other severe antisocial behavior (such as sexual violence). In this model component 1 targets the responsivity principle and component 2 targets the criminogenic needs (Wong et al., 2012).

Schema Therapy

Schema therapy was conceptualized by Young et al (2003), and its theoretical background comes from cognitive, behavioral, psychodynamic, and experiential approaches. It emphasizes on two main concepts which are early maladaptive schemas and coping responses (Young et al., 2003). Early maladaptive schemas include dysfunctional patterns or motifs related to an individual's self-perception and interactions with others. These tendencies emerge from unpleasant childhood events as well as the child's natural disposition. Early maladaptive schemas are related with unfulfilled or blocked essential emotional needs that present in every child, such as the desire for bonding, autonomy, emotional expression, spontaneity, play, and boundary setting.

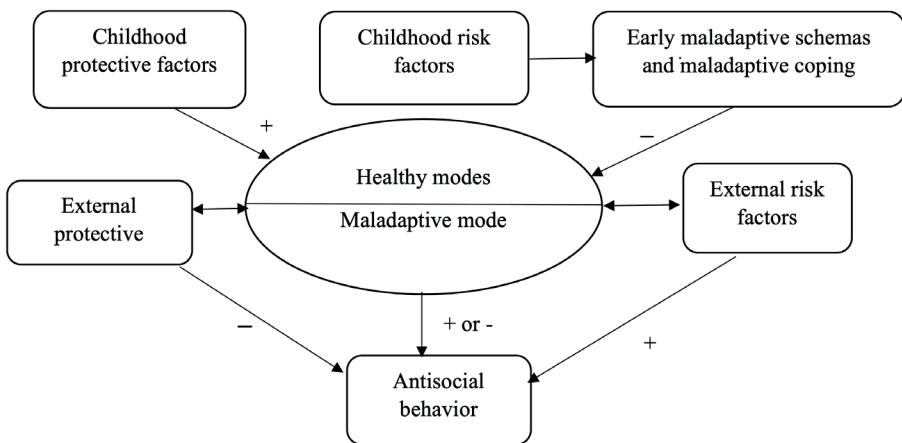
Bernstein and colleagues identified schema modes for forensic setting to encompass emotional states. Five modes were identified like self-aggrandizer, conning and manipulative, paranoid overcontroller, bully and attack, predator (Bernstein et al., 2007). The Self-Aggrandizer mode is defined by arrogance and dominance, the Conning and Manipulative mode by deception and manipulation, the Paranoid Overcontroller mode by hypervigilance, the Bully and Attack mode by threats, intimidation, or aggression, and the Predator mode by cold, instrumental aggression (Bernstein et al., 2007).

According to the forensic schema treatment paradigm, criminal conduct is explained as an unfolding series of schema modes, beginning with child modes triggered by particular stimuli and progressing to increasing modes ending in over compensatory modes during the execution of antisocial crimes. For instance, a patient was rejected by his/her romantic partner. The patient faced with feeling of frustration (Impulsive Child mode), patient faced with feeling inferior (Humiliated Child mode), inferior (Humiliated Child mode), frustration (Impulsive Child mode), angry (Angry Child mode). The patients switching to self-aggrandizer mode to cope with bad feeling, and he/she overcompensates feelings of sexual arousal and power dominate. in the predator mode the patient search for vulnerable victim and makes a friendship connection (Conning and Manipulator mode).

at the end if things don't go as planned, the patient violates the victim (Bully and Attack mode).

A framework for understanding and dealing with criminal and violent conduct is provided by the forensic ST model. Maladaptive schema modes are regarded as internal psychological elements that enhance the possibility of antisocial conduct in this paradigm put out by Bernstein and Nentjes (2015), whereas healthy modes are seen as internal protective aspects that reduce this likelihood. Early maladaptive schemas and maladaptive coping mechanisms formed throughout childhood, affected by elements including genetic predisposition, child abuse, neglect, and abandonment, as well as exposure to family or community violence, activate these schema modes. The growth of healthy modes of transportation, however, also benefits from protective variables including genetic predisposition, supportive families and communities, and economic opportunity.

Figure 1: Explanatory ST model for criminal and violent behavior

Note. Retrieved from Bernstein and Nentjes (2015). Bernstein, D. P., & Nentjes, L. (2015). Schema therapy for forensic patients with personality disorders. Utrecht, the Netherlands: Kwaliteit Forensische Zorg.

A study of 124 personality disordered offenders examined the relationship between psychopathy and early maladaptive schemas. According to the result, mistrust/abuse and insufficient self-control schemas are correlated with antisocial and lifestyle facets of the psychopathy checklist (PCL-R) (PCL-R; Hare & Ver Tommen, 1991; Chakhssi et al., 2014). Another study revealed that criminal behavior was typically preceded by emotional weakness, particularly the vulnerable child mode and feelings of loneliness, represented by the lonely child mode. Additionally, the detached self-soothing mode showed that intoxicated states existed (Chakhssi et al., 2013). The increasing pattern of events that led up to the crime,

which was characterized by anger and impulsivity, functioned as a metaphor for the angry and impulsive child mode. These modalities were prevalent during the actions leading up to the crime and intensified there. Criminal behavior was described by over compensatory modes as instrumental violence (Predator mode) and intimidation (Bully and Attack mode). Notably, there was no sign of emotional vulnerability during the crimes (Bernstein et al., 2019).

A newly published study by Bernstein et al (2023) included 103 patients with several personality disorder (antisocial, narcissistic, borderline, or paranoid PDs, or Cluster B) from eight high-security forensic hospitals in the Netherlands. Data were collected from patients treated with treatment-as-usual (TAU) and schema therapy (ST) for three years. As a result, patients in both conditions showed improvement and schema therapy was superior to TAU with a little difference (Bernstein et al., 2023).

Dialectical Behavior Therapy

Dialectical Behavior Therapy (DBT) was initially created to meet the requirements of females with borderline personality disorder (BPD) who were often suicidal or at risk of suicide (Linehan, 1993). Especially, it was created for chronically parasuicidal women with BPD by Linehan (1993). Additionally, this therapy has been shown to be successful in addressing symptoms in hard-to-treat groups, including self-harming behavior, interpersonal dysfunction, anger management, emotional lability, persistent sensations of emptiness, and cognitive problems. When dialectical behavioral therapy compared to treatment-as-usual, it showed significant decrease in anger, suicide, parasuicidal behaviors (Linehan, 1993). Additionally, the primary DBT therapist is in charge of treatment planning, keeping track of the patient's progress toward all DBT goals, assisting with the integration of various therapeutic modalities, and advising the patient on effective behavior.

The target features of the DBT for treatment is meet with the symptoms of offender population. 50% of the patients in the Colorado Mental Health Institute at Pueblo (CMHIP) was diagnosed with bipolar personality disorder or anti-social personality disorder. Also 40% of them was diagnosed with both BP and ASPD (McCann, et al., 2000). Also, a study measuring the prevalence of personality disorder in probation services showed that the prevalence rate of bipolar disorder was 19.8%. ASPD (91%), major depressive disorder (82%), drug abuse (73%), attention deficit hyperactivity disorder (ADHD) (70%), and alcohol dependence (64%) were the most prevalent current comorbid disorders among patients with BPD (Wetterborg et al., 2015). Thus, McCann et al argued that dialectical behavioral therapy is suitable for forensic setting. The primary reason for this is the prevalence of personality disorders among offenders. Secondly, dialectical behavioral therapy is a comprehensive form of cognitive behavioral therapy which is successful in treatment of distorted cognition in offender population. A meta-a-

analysis revealed the effectiveness of group therapy and CBT in treating anger management, anxiety, disciplinary actions, and in boosting interpersonal functioning, self-esteem (Morgan & Flora, 2002). Another review showed that CBT is effective in terms of two approaches which one is treating moral reasoning and other one is treating criminogenic thoughts and attitudes (Mackenzie & Hickman, 2001). Finally, a review study argued that implementation of the DBT is a new concept and there is controversy in it. When it was applied to certain need (suicide, self-harm...) it was found effective (Lisa et al., 2004).

Functional Behavioral Analysis

Function analysis can be defined as “the identification of significant, manageable, causal functional relationships applicable to a predetermined set of target behaviors for a specific client” (Haynes & O’Brien, 1990). Two main underlying principles of functional analysis are operant conditioning (voluntary behavior changed by positive or negative consequences) (Skinner, 1938, as cited in Sampl et al., 2008) and classical conditioning (involuntary activity caused by a stimulus) (Pavlov, 1927, as cited in Sampl et al., 2008). Functional analysis can improve the effectiveness of treatment and the crucial next step in functional analysis is identifying the antecedent stimulus. For instance, frame of the behaviors and consequences must be identified. START NOW is developed due to functional behavioral analysis for correctional facilities to treat offenders. It profits by functional behavioral analysis in terms of its group based coping skill training program (Sampl & Trestman, 2007). The founders of the START NOW are professionals from National Institute of Justice (NIJ). The aim of the program is to provide a situationally and cognitively appropriate broad-ranged, manual-guided treatment for behaviorally disordered offenders (i.e., those who have demonstrated a pattern of impulsive behaviors sufficiently frequent and intense to disrupt their own functioning and that of the surrounding community) (Sampl & Trestman, 2007).

Using the ABC method, START NOW participants learn how to evaluate and understand their own behavior. The group leaders go through functional analysis with the members and put it into practice, telling them that by recognizing ABC patterns, they can better understand their behavior and have greater control over it. The professionals show offenders to how they can handle in case of possible event they may face. Handouts in the START NOW participant workbook offer a range of scenarios. The ABC template is painted in permanent marker on a whiteboard, which also serves as the backdrop for the group’s examples (Sampl et al., 2008).

Functional behavioral analysis is recommended to apply to different type of offenders but there is dearth of studies due to its harsh sample. For example, classifying the functions of inpatient aggression (Howells & Ogloff, 2007), analysis of sexual offenders and paraphilias. Plaud (2007) addresses the specific applicati-

on of functional analysis ideas to the paraphilias. He considers learning theories, habituation, sensitization, classical and operant conditioning, and functional conceptualizations of various sexual illnesses in order to understand sexual behavior. The facilitators examine events occurring before, during, and after the crime to detect factors leading existence, improvement, and maintenance of problem behaviors. It is done to assess environmental, cognitive, physiological, and behavioral factors. Following the assessment, information is utilized to construct an intervention that adds new controlling factors or changes the original variables in order to change the target behaviors.

Restorative Justice

The fundamental philosophy of the restorative justice is meeting victims and offenders to let offender to release consequences of their actions (Zehr, 2015). Meeting the criminal with the victim will activate the empathy factor and enable the criminal to understand the bad consequences of his behavior. Because feelings of shame and remorse will be triggered, the offender is expected to stop his wrong behavior. However, due of their lack of empathy, psychopaths find it difficult to understand the perspectives of others.

A study examining the relationship between psychopathology, remorse and psychopathy among juvenile offenders used 97 in the study. And the results demonstrated that guilt was negatively associated to psychopathic characteristics while, shame was positively associated to behavioral features of psychopathy (Spice et al., 2015). Furthermore, the study discovered that shame was strongly associated with a variety of mental health concerns, whereas guilt was associated with negative sentiments of rage, despair, and anxiety. These findings confirm Hare's (2003) notion that psychopathy is characterized by a lack of regret. The findings also emphasize the importance of addressing feelings of shame and guilt in the treatment of juvenile offenders, implying that these emotions might be key intervention targets.

The research offered that these finding should be encouraged and reflected to restorative justice. Restorative justice, which focuses on accountability and making amends, is an approach that strongly emphasizes inducing feelings of guilt (Umbreit & Armour, 2010). However, it is important to note that the primary goal of restorative justice is to address the needs of victims rather than solely focusing on offenders (Braithwaite, 2002). It has been cautioned that restorative justice programs should not become overly offender-focused (Choi et al., 2012).

An alternative approach that could be beneficial is interventions that concentrate on developing awareness and understanding of guilt, such as those employed in Dialectical Behavior Therapy (DBT), mentioned above, (Linehan, 1993). These interventions could be particularly relevant for young individuals with high levels of psychopathic traits, considering the current findings indicating consis-

tent deficiencies in guilt across various areas for these individuals. Despite initial concerns regarding the effectiveness or potential harm of treating clients with psychopathic traits (Harris et al., 1994), emerging evidence suggests that even individuals with more deeply ingrained affective psychopathic traits may respond positively to therapy (Salekin et al., 2010).

On the other hand, a study aimed to measure consequences of restorative justice practices in psychopathic offenders and despite the cues that psychopaths are bad at taking perspective of others (Drayton et al., 2018) and restorative justice is not suitable for psychopaths, the study declared opposite view. In the study, the facilitators of restorative justice were asked to evaluate mediation process of psychopaths. 85.2% of the evaluators said that mediation meetings were beneficial both for victims and psychopaths whereas 55.6% of them said that it is not a good idea that meeting victims and psychopaths because in some meetings psychopaths manipulated the situations and claimed victims or enjoyed retelling the facts (Bisback, 2022).

Conclusion

In this brief and informative article, it has been explored that the wide range of psychiatric therapies designed for criminals who demonstrate psychopathic tendencies in this thorough review. Examination of several treatment modalities, such as Schema Therapy, Dialectical Behavior Therapy (DBT), Functional Behavior Analysis (FBA), and Restorative Justice, reveals a broad range of tactics intended to address the particular problems faced by people with psychopathy.

Psychopathy is found to be hard to treat in terms of three facets. The first one is adherence problem. People with psychopathic trait have difficult with adherence to therapy and rehabilitation process. This causes drop out, which is a second problem. Because of drop-out, the rehabilitation process interrupted. Lastly, since psychopathic traits are considered as traits, it is difficult to achieve behavioral changes. Nevertheless, different treatment methods have been evaluated in the literature and studies with positive effects have been found.

The findings of this research highlight the potential efficacy of various therapeutic approaches in reducing the negative psychopathological behaviors. For offenders who exhibit psychopathic qualities, schema therapy presents a possible means of resolving ingrained maladaptive schemas, building empathy, and creating improved interpersonal interactions. A very recent study has revealed that both schema therapy and treatment as usual have significant effect on treatment of psychopathy and also, schema therapy showed little superior effect than TAU (Bernstein, 2023).

The most important benefits of dialectical behavior therapy are that it is designed to treat hard-to-treat-group, and this provides a good match with psychopathy. However, DBT is designed for borderline personality disorder firstly so, it may

sometimes be incomplete in treating psychopathy.

When functional behavior analysis, which gives importance to examining behavior, is evaluated, pros and cons can be discussed. This treatment type is mostly based on behavioral analysis of offender's own misbehaviors. After the examination of behaviors, the change of problematic criminal behavior should occur. In this sense, there should be some disadvantages. Firstly, the examination and awareness of the problematic behavior may not be easy for every offender. For the functional behavior analysis, people should have intellectual ability to do this and also, should be open to behavioral change.

Additionally, by focusing on accountability, empathy, and reintegration, restorative justice programs foster a feeling of responsibility and connection within the person and the greater community. However, a restorative justice system could not be helpful for a group of psychopaths who lack empathy and a sense of remorse, as mentioned in the literature. Furthermore, restorative justice is a victim-oriented approach, so it does not target offenders (Choi et al., 2012).

Suggestion for Future Research and Practice

Practitioners treating criminals who demonstrate psychopathic tendencies must think about incorporating components of the examined treatments into their treatment plans. Schema Therapy, DBT, FBA, and Restorative Justice can be included into individualized treatment programs to address the unique needs and risk factors of each offender. Delivering comprehensive treatment requires close cooperation between experts from several fields, including psychologists, social workers, and correctional employees. Furthermore, to make sure that treatments are in line with the changing requirements of the patient during their rehabilitation process, treatment providers should regularly assess and modify them.

Risk-need-responsivity model is essential in this manner. Therapies developed according to the needs and risk factors of criminals are important in obtaining positive results. As mentioned in the literature, working alliance is important for positive therapy outcomes. In this way, it is aimed to reduce drop-out and complete the treatment (Walton et al., 2016).

There are several suggestions for the future studies. Firstly, investigating the long-term effectiveness of these therapies to assess their impact on recidivism rates and sustained behavioral change among individuals with psychopathic traits are vital. Secondly, neurobiological underpinnings of psychopathy should be explored to develop interventions that target specific neural mechanisms associated with this personality disorder. Cultural adaptations of the therapies should be examined to ensure they are effective and respectful of diverse populations. The potential benefit of early intervention and prevention strategies for individuals displaying early signs of psychopathic traits should be investigated. As, there is proven evidence about the great improvement on the treatment of children and

adolescence with psychopathic traits. Lastly, effectiveness of integrating multiple therapeutic approaches should be explored to create comprehensive treatment programs tailored to the unique needs of each offender.

In conclusion, despite the fact that psychopathy poses major difficulties for treating offenders, the approaches discussed in this paper provide hope and promise. We may work towards more successful interventions that not only reduce recidivism but also support the rehabilitation and reintegration of people with psychopathic tendencies into society by applying evidence-based therapies and continuing to deepen our understanding via rigorous research. For the benefit of people and the communities they return to, it is worthwhile to embark on the difficult process of rehabilitating psychopaths.

References

- Allen, L. C., MacKenzie, D. L., & Hickman, L. J. (2001). The effectiveness of cognitive behavioral treatment for adult offenders: A methodological, quality-based review. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 45, 498-514.
- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed.). Washington, DC: American Psychiatric Association.
- Andrews, D. A., & Bonta, J. (2010). *The psychology of criminal conduct* (5th ed.) Newark, NJ: Matthew Bender.
- Bernstein, D. P., Arntz, A., & Vos, M. d. (2007). Schema focused therapy in forensic settings: Theoretical model and recommendations for best clinical practice. *International Journal of Forensic Mental Health*, 6(2), 169-183.
- Bernstein, D. P., Clercx, M., & Keulen-De Vos, M. (2019). Schema therapy in forensic settings. *The Wiley international handbook of correctional psychology*, 654-668.
- Bernstein, D. P., Keulen-de Vos, M., Clercx, M., De Vogel, V., Kersten, G. C., Lancel, M., ... & Arntz, A. (2023). Schema therapy for violent PD offenders: A randomized clinical trial. *Psychological Medicine*, 53(1), 88-102.
- Bernstein, D. P., & Nentjes, L. (2015). *Schema therapy for forensic patients with personality disorders*. Utrecht, the Netherlands: Kwaliteit Forensische Zorg.
- Bisback, A. (2022). Restorative justice and psychopathic traits: the perspective of Belgian practitioners. *Contemporary Challenges: The Global Crime, Justice and Security Journal*, 3, 70-81.
- Bonta, J., & Andrews, D. A. (2007). Risk-need-responsivity model for offender assessment and rehabilitation. *Rehabilitation*, 6(1).
- Braithwaite, J. (2002). *Restorative justice & responsive regulation*. Oxford: Oxford University Press.
- Chakhssi, F., Bernstein, D. P., & Ruiter, C. (2014). Early maladaptive schemas in relation to facets of psychopathy and institutional violence in offenders with personality disorders. *Legal and Criminological Psychology*, 19(2), 356-372.
- Chakhssi, F., Ruiter, C., & Bernstein, D. P. (2013). Early maladaptive cognitive schemas in child sexual offenders compared with sexual offenders against adults and nonsexual

- violent offenders: An exploratory study. *The Journal of Sexual Medicine*, 10(9), 2201–2210.
- Choi, J. J., Bazemore, G., & Gilbert, M. J. (2012). Review of research on victims' experiences in restorative justice: Implications for youth justice. *Children and Youth Services Review*, 34, 35–42. <http://dx.doi.org/10.1016/j.childyouth.2011.08.011>
- Cleckley, H. (1941). *The mask of sanity*. St. Louis, MO: Mosby.
- Cleckley, H. (1955). *The mask of sanity* (3rd ed.). St. Louis, MO: Mosby.
- Cleckley, H. (1988). *The mask of sanity* (5th ed.). St. Louis, MO: Mosby.
- Daffern, M., Howells, K., & Ogloff, J. (2007). What's the point? Towards a methodology for assessing the function of psychiatric inpatient aggression. *Behavior Research and Therapy*, 45(1), 101-111.
- Drayton, L. A., Santos, L. R., & Baskin-Sommers, A. (2018). Psychopaths fail to automatically take the perspective of others. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 115(13), 3302-3307.
- Edwards, B. G., Gullapalli, A. R., Maurer, J. M., Ulrich, D. M., Harenski, C. L., Thomson, N. D., ... & Kiehl, K. A. (2023). Psychopathy and substance use predict recidivism in women: A 7-year prospective study. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*.
- Hare, R. D. (1980). A research scale for the assessment of psychopathy in criminal populations. *Personality and Individual Differences*, 1(2), 111–119. [https://10.1016/0191-8869\(80\)90028-8](https://10.1016/0191-8869(80)90028-8)
- Hare, R. D. (2003). Manual for the revised psychopathy checklist.
- Hare, R. D., & Neumann, C. S. (2008). Psychopathy as a clinical and empirical construct. *Annual Review of Clinical Psychology*, 4, 217–246. <https://10.1146/annurev.clinpsy.3.022806.091452>
- Harris, G., & Rice, M. (2006). Treatment of psychopathy: A review of empirical findings. In C. Patrick (Ed.), *Handbook of Psychopathy*. 555–572. New York, NY: Guilford.
- Harris, G. T., Rice, M. E., & Cormier, C. A. (1994). Psychopaths: Is a therapeutic community therapeutic? *Therapeutic Communities*, 15, 283–299.
- Haynes, S. N., & O'Brien, W. H. (1990). Functional analysis in behavior therapy. *Clinical Psychology Review*, 10(6), 649-668.
- Linehan MM (1993) *Cognitive-Behavioral Treatment of Borderline Personality Disorder*. New York: Guilford Press.
- Lisa G. Berzins & Robert L. Trestman. (2004). The Development and implementation of dialectical behavior therapy in forensic Settings. *International Journal of Forensic Mental Health*, 3(1), 93-103. <https://10.1080/14999013.2004.10471199>
- McCann, R. A., Ball, E. M., & Ivanoff, A. (2000). DBT with an inpatient forensic population: The CMHIP forensic model. *Cognitive and Behavioral Practice*, (7), 447-456.
- Morgan, R. D., & Flora, D. B. (2002). Group psychotherapy with incarcerated offenders: A research synthesis. *Group Dynamics: Theory, Research, and Practice*, 6, 203-218.
- Ogloff, J.D., Wong, S., & Greenwood, M.A. (1990). Treating criminal psychopaths in a therapeutic community program. *Behavioral Sciences and the Law*. 8(2), 181–190.
- Olver, M. E., Lewis, K., & Wong, S. C. P. (2013). Risk reduction treatment of high-risk psychopathic offenders: The relationship of psychopathy and treatment change to violent recidivism. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 4(2),

- 160–167. <https://doi.org/10.1037/a0029769>
- Plaud, J. J. (Ed.). (2007). Sexual disorders. In P. Sturmey. *Functional analysis in clinical treatment*. 357 – 378. San Diego, USA: Academic Press.
- Robins, L. N. (1966). Deviant children grow up, a sociological and psychiatric study of sociopathic personality.
- Rogers, R., Johansen, J., Chang, J., & Salekin, R. (1997). Predictors of adolescent psychopathy: Oppositional and conduct-disordered symptoms. *Journal of the American Academy of Psychiatry and the Law*, 25, 261-271
- Salekin, R. T. (2002). Psychopathy and therapeutic pessimism: Clinical lore or clinical reality? *Clinical Psychology Review*, 22, 79 –112. [https://10.1016/S0272-7358\(01\)00083-6](https://10.1016/S0272-7358(01)00083-6)
- Salekin, R., Worley, C. & Grimes, R. (2010). Treatment of psychopathy: A review and brief introduction to the mental model approach for psychopathy. *Behavioral Sciences and the Law*, 28(2), 235–266.
- Sampl, S., Wakai, S., Trestman, R. L., & Keeney, E. M. (2008). Functional analysis of behavior in corrections: Empowering inmates in skills training groups. *The Journal of Behavior Analysis of Offender and Victim Treatment and Prevention*, 1(4), 42–51. <https://doi.org/10.1037/h0100455>
- Sampl, S., Trestman, R. L., & Harrison, J. (2007). *START NOW skills training facilitator manual*. Unpublished treatment manuscript. Farmington, CT: University of CT Health Center.
- Sewall, L. A., & Olver, M. E. (2019). Psychopathy and treatment outcome: Results from a sexual violence reduction program. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 10(1), 59–69. <https://doi.org/10.1037/per0000297>
- Skeem, J. L., Monahan, J., & Mulvey, E. P. (2002). Psychopathy, treatment involvement, and subsequent violence among civil psychiatric patients. *Law and Human Behavior*, 26, 577-603.
- Skinner, B. F. (1938). *The behavior of organisms: An experimental analysis*. New York: Appleton-Century-Crofts.
- Spain, S., Douglas, K., Poythress, N. G., & Epstein, M. (2004). The relationship between psychopathic features, violence and treatment outcome: The comparison of three youth measures of psychopathic features. *Behavioral Science and the Law*, 22, 85-102.
- Spice, A., Viljoen, J. L., Douglas, K. S., & Hart, S. D. (2015). Remorse, psychopathology, and psychopathy among adolescent offenders. *Law and Human Behavior*, 39(5), 451–462. <https://10.1037/lhb0000137>.
- Umbreit, M., & Armour, M. P. (2010). *Restorative justice dialogue: An essential guide for research and practice*. Springer publishing company.
- Walton, A., Jeglic, E. L., & Blasko, B. L. (2016). The Role of Psychopathic Traits in the Development of the Therapeutic Alliance Among Sexual Offenders. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*, 30(3), 211–229. <https://10.1177/1079063216637859>
- Wetterborg, D., Långström, N., Andersson, G., & Enebrink, P. (2015). Borderline personality disorder: Prevalence and psychiatric comorbidity among male offenders on probation in Sweden. *Comprehensive Psychiatry*, 62, 63-70.
- Wong, S. C. P. (2015). Treatment of violence prone individuals with psychopathic personality traits. In J. Livesley, G. Dimaggio & J. Clarkin (Eds). *Integrated treatment of personality disorder: A modular approach*. 345–376. New York, NY: Guildford.

- Wong, S. C. P., Gordon, A., Gu, D., Lewis, K., & Olver, M. E. (2012). The effectiveness of violence reduction treatment for psychopathic offenders: Empirical evidence and a treatment model. *International Journal of Forensic Mental Health, 11*(4), 336–349.
- Wong, S., & Hare, R. D. (2005). *Guidelines for a psychopathy treatment program*. Toronto, ON: Multihealth Systems.
- Yang, M., Wong, S. C. P., & Coid, J. (2010). The efficacy of violence prediction: A meta-analytic comparison of nine assessment tools. *Psychological Bulletin, 136*, 740–767. <https://10.1037/a0020473>.
- Young, J. E., Klosko, J. S., & Weishaar, M. E. (2003). *Schema therapy: A practitioner's guide*. New York, NY: Guilford Press.
- Zehr, H. (2015). *The little book of restorative justice: Revised and updated*. Simon and Schuster.

“Sessizlik” Dizisinin DSM-5’ e Göre Belirlenen Antisozyal Kişilik Bozukluğu Açısından İncelenmesi

Durdane Karlı*, Hatice Demirbaş**

Öz: Sessizlik dizisi altı yıl önce anne ve babasının ölümünden sorumlu tutulan henüz reşit bile olmayan Sergio Ciscar’ın ıslahevinden çıkarıldıktan sonraki yaşamını ele almaktadır. Sergio olayın gerçekteleği andan itibaren 8 yıl boyunca hiç konuşmamış ve tek bir ifade dahi vermemiştir. Suçlamaları kabul ettiğini veya etmediğini belirten herhangi bir konuşması bulunmayan Sergio’nun sessizliği itiraf olarak kabul edilmiş ve reşit olmadığı için ıslah evine gönderilmiştir. Ülkedeki tüm insanlar Sergio’nun bir katil hatta bir cani olduğuna inanmış ve ölene kadar tutuklu kalmasını ummuşlardır, fakat tüm bu insanlar arasında tek bir istisna olarak psikiyatrist Ana Dussuel Sergio’nun suçsuz ve onun da bir kurban olduğuna inanmaktaydı. Bu sebeple Ana Dussuel mahkemeye başvurarak hem Sergio’nun suçsuzluğunu kanıtlamak hem de onun psikolojik durumunu incelemek adına gizli bir araştırma başlatmıştır. Araştırma, seçilen ekip haricinde diğer bütün insanlar ve Sergio’dan gizli yürütüldüğünden başrolümüz adeta bir denek konumundadır. Bu süreçte olumlu ve olumsuz beklenmeyen pek çok olay gelişmiş olsa da Ana Dussuel çalışmayı yarıda bırakmamış ve sonuç alana kadar devam ettirmiştir. Dizi; Sergio ve Ana Dussuel’in göstermiş olduğu antisozyal davranışlar üzerinden ele alınmış, DSM-5’te Antisozyal Kişilik Bozukluğu olarak tanılanmış olan ruhsal bozukluk kapsamında incelenmiştir.

Anahtar kelimeler: Kişilik bozukluğu, Antisozyal kişilik bozukluğu, Sessizlik dizisi, DSM-5 tanı kriteri.

* Lisans Öğrenci, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü. Ankara, E-mail: durdane.karli@hbv.edu.tr, Orcid No: 0009-0005-9516-3121.

** Prof. Dr. Öğretim Üyesi, Adli Psikoloji ABD Başkanı, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü. Ankara, E-mail: hatice.demirbas@hbv.edu.tr, Orcid No: 0000-0002-4148-8562

Analyzing the TV Series “ El Silencio” in terms of Antisocial Personality Disorder Determined According to DSM-5

Durdane Karlı, Hatice Demirbaş

Abstract: The El Silencio is about the life of Sergio Ciscar, a minor who was convicted for the deaths of his parents six years ago, after his release from a juvenile detention center. Sergio has not spoken or given a single statement in the 8 years since the incident took place. His silence was taken as a confession and he was sent to a juvenile detention center because he was a minor. People all over the country believed that Sergio was a murderer, even a criminal, and hoped that he would be imprisoned until his death, but there was one exception, the psychiatrist Ana Dussuel, who believed that Sergio was innocent and that he was a victim. Ana Dussuel therefore initiated a secret investigation to both prove Sergio’s innocence by appealing to the court and to examine his psychological state. Since the investigation is conducted in secret from Sergio and all other people except the selected team, our protagonist is almost a test subject. Although many unexpected events, both positive and negative, have developed in this process, Ana Dussuel has not abandoned the study and has continued it until the results are obtained. The series is analyzed through the antisocial behaviors of Sergio and Ana Dussuel and examined within the scope of the mental disorder diagnosed as Antisocial Personality Disorder in DSM-5.

Keywords: Personality disorder, Antisocial personality disorder, Silence series, DSM-5 diagnostic criteria.

“Sessizlik” Dizisinin DSM-5’ e Göre Belirlenen Antisosyal Kişilik Bozukluğu Açısından İncelenmesi

Psikoloji bilimi ve sinema birbirini etkileyen ve i ie geçmiş iki alandır. Dnyada ruhsal bozuklukların artışına paralel olarak ruhsal bozukluk tanısı alan kişilerin konu edildiği sinema filmleri ve/veya dizilerinin sayısı da artmaktadır. Örneğin; kaygı bozukluğu, depresyon, kişilik bozuklukları gibi çeşitli bozukluklara sıklıkla filmlerde yer verilmektedir. Diğer taraftan bu filmler/diziler psikoloji alanında eğitim, araştırma, hastalık sürecinin incelenmesi amacı ile kullanılmaktadır (Altınışık ve Demirbaş, 2022).

Sinemada Antisosyal Kişilik Bozukluğunu (AKB) konu eden filmlerin sayısı oldukça fazladır. Bu filmlere “Kuzuların Sessizliği”, “Kevin Hakkında Konuşmamız Gerekmiyor”, “Amerikan Sapiği”, “İhtiyarlara Yer Yok”, “Kara şövalye”, “Sonun Başlangıcı”, “Henry: Bir Seri Katilin Portresi” nek olarak verilebilir. AKB konu eden diziler ise sayıca azdır. Bunlara “Keving Eve”, “Dexter S1E1, “El Silencio-Sessizlik” dizileri nek olarak verilebilir. Bu doğrultuda 2023 yılı yapımı olan “El Silencio-Sessizlik” dizisinin baş karakterlerinden Arn Piper ve Almudena Amor’un AKB için önemli bilgiler aktardığı düşünülerek bu dizi film ele alınarak DSM-5 kriterleri temelinde ele alınmıştır.

Dizinin Künyesi

Dizinin Adı: El Silencio-Sessizlik

Yönetmenin Adı: Aitor Gabilondo ve Gabe Ibñez

Oyuncular: Arn Piper, Almudena Amor, Cristina Kovani, Aitor Luna, Manu Rıos, Aria Bedmar, Ramiro Blas, Mikel Losada

Yapım Yılı: 2023

Dizinin Konusu

Sessizlik dizisi, altı yıl önce anne ve babasını öldüren Sergio Ciscar’ın (Arn Piper) ıslahevinden çıktıktan sonra Psikiyatrist Ana Dussuel’in (Almudena Amor) gizli araştırmasına denek olması ve bu süreçte olanları anlatmaktadır.

Sergio Ciscar, altı yıl öncesine kadar annesi, babası ve üvey kız kardeşi ile yaşamını sürdürmekteydi, fakat bu aile, altı yıl önce Sergio’nun anne ve babasını evlerinin balkonundan aşağı atarak öldürmesiyle dağılmıştır. Sergio anne ve babasının ölümünden sonra hiç konuşmamış ne eve gelen polise ne de mahkemedeki hkime tek kelime dahi etmemiştir. Sergio’nun anne ve babasının ölümü ile ilgili suçlamaları reddetmeden ve kabul etmeden sadece sessizliğini koruması itiraf kabul edilerek tutuklanması kararına varılmıştır. Sergio Ciscar , olay gerçekleştiği esnada reşit olmadığı için ise hapishane yerine ıslahevine gönderilmiş, olay sonrasında ülkedeki insanların büyük bir kısmı Sergio’ya nefret, kin ve öfke

duyguları besleyerek "balkon katili" takma adını takmış ve ömür boyu ıslahevinde kalmasını istemişlerdir.

Altı yıl boyunca ıslahevinde kalan Sergio bu süre içinde de kendi istekleri ve çıkarlarını karşılayacak olan insanlar hariç neredeyse hiç kimseyle konuşmamıştır. Altı yıllık bu süre zarfında Sergio'ya pek çok insandan hayran mektupları gelmeye başlamıştır. Sergio bu insanlar arasından da yine kendi istek ve çıkarlarını karşılayacak olanların mektuplarına yanıt vermiştir. Her ne kadar Sergio'ya öfke duyan insanlar olsa da onun işlediği düşünülen cinayete, kendisine hayranlık ve merak duyanlar da bulunmaktadır. Bu insanlardan biri de Psikiyatrist Ana Dussuel'dir. Ana, Sergio'yu cinayetin suçlusunu değil mağduru olarak görmektedir. Ana'ya göre Sergio da anne ve babası gibi bir kurbandır. Ana Dussuel'in Sergio Ciscar hakkındaki bu düşünceleri zaman geçtikçe artmış ve Ana'yı Sergio hakkında bir araştırma yapmaya itmiştir. Ana, Sergio'nun suçsuzluğunu kanıtlamak ve psikolojik durumunu incelemek adına yapacağı çalışma için gerekli yerlere başvurmuş ve onayını aldıktan sonra kurduğu ekip ile hızla çalışmalara başlamıştır. İlk olarak Sergio Ciscar için denetimli serbestlik kararı çıkartılır ve Sergio normal şartlarda ıslahevinde kalması gereken süreden dokuz ay önce serbest bırakılmıştır. Ana ve ekibi, Sergio'nun cinayeti işlediği ve kendisine ailesinden miras kalan eve gizli kameralar yerleştirir. Aynı zamanda eyalet içindeki mobese ve güvenlik kameraları için erişim izni alarak Sergio'nun her anını izlemeyi hedefler. Sergio artık Ana için bir yabancı değil, bir denektir.

Sergio, ıslahevinden çıkarken mutsuz, öfkeli ve sıkılmış görünüyordur. Hızlı adımlarla metroya ilerler. Metrodaki insanlar, Sergio'nun bileğinde takılı olan elektronik kelepçeyi fark edince aşağılayıcı ve yargılayıcı bakışlarla onu izler. Sergio ise herkese şüphe ile yaklaşıyordu. Sahip olduğu bu yoğun şüphe ve dikkati sayesinde izlendiğini fark eder ve yolunu değiştirir. İzleyen kişi ise Ana'nın ekibinden Mikel'dir (Mikel Losada). Mikel, Sergio kendisini fark edince takibi bırakır. Aynı anda kameralardan Sergio'yu izleyen Ana'nın ekibindeki kişiler Sergio'nun hal ve hareketlerinden yola çıkarak narsist olduğuna karar verirler.

Sergio, ıslahevinden çıktıktan sonra topluma tekrar kazandırılması için bir rahip vasısı olarak atanır. Sergio rahibin yanına giderek orada çalışmaya başlar. Anne ve babasının cinayetinin suçlusunu yargılanmış olan Sergio'yu orada da istemeyenler olur. Onlara göre tanrı Sergio'yu bağışlamayacaktır. Bu yüzden Sergio'yu öldürmeye çalışırlar.

ergio'nun ıslahevinde ve dışardayken ki tek amacı kız kardeşine ulaşmaktır. Bunun için ilk olarak ıslahevinde kendine mektup yazan hayranlarından biriyle iletişime geçer. Marta adındaki bu genç kız kısa bir süre kız kardeşine ders verdiği için ona ulaşabileceğini söyler. Sergio, Marta'nın kendisine olan ilgisini fark edince ona duygusal olarak yakınlık göstererek kandırır ve kendisine yardım etmesi için onu ikna eder. Aynı zamanda sevgilisi Eneko'dan ayrılıp sadece onun isteği ve çıkarı doğrultusunda hareket etmesi için plan yaparak onları ayırır. Daha sonra Sergio ile ilişkisi olduğu duyulan Marta akrabaları tarafından sosyal baskıya

uğrayarak dışlanır. Bu durum Sergio'yu hiç rahatsız etmez çünkü onun tek amacı kız kardeşine ulaşmaktır. Amacına daha hızlı ulaşmak isteyen Sergio, teyzesi ve büyükbabasının evlerine ziyarete gider. Teyzesi karşısında Sergio'yu görünce öfkelenir ve onun isteğini geri çevirerek ona yardım etmeyeceğini söyler.

Sergio'nun içerde kalmasını ve araştırmayı kapatmak isteyen insanlardan biri de Ana'nın ekibinde bulunan dedektiftir. Dedektif ekipten Mikel ve Grea'ta'ya rüşvet vererek onların da kendisiyle iş birliği yapmasını ister. Mikel ve Grea'ta da bu teklifi kabul ederek etik ihlale neden olurlar. Olay yerinde bulunan delilleri ortadan kaldırmak için ikisi de dedektife yardım ederler. Bu esnada dedektif de Sergio'nun tekrardan ıslahevine gönderilmesi için Sergio hakkındaki başka bir cinayet suçlamasını tekrar gündeme getirir. Bu suçlama ile Sergio hakkında tekrardan tutuklama kararı çıkartılır. Sergio'nun mağdur görünmesini istemeyen dedektif basına böyle bir görüntü vermemek adına Sergio'ya kelepçe taktırtmaz. Bunu anlayan Sergio ise ellerini kelepçe takılmış gibi arkada birleştirerek polis aracına biner. Buradan da anlaşılacağı gibi kıvrak bir zekâya sahip olan Sergio, zekâsı sayesinde insanları aldatmak, manipüle etmek konusunda oldukça başarılıdır. Sergio'nun zekâsını fark eden kişilerden biri de annesidir. Annesi, psikiyatrist ve bir üniversitede akademisyen görevini yapmaktadır. Oğlunun zekâsını ve dürtüsel hareketlerini fark edince onu izlemeye başlar. Annesi, Sergio'yu 15 yaşında izlemeye başlar. Sergio'nun odasını ruh bilimciler tarafından kullanılan "aynalı odaya" çevirir. Evin içinde Sergio'yu izlemek için gizli bir alan yaratan annesi bununla yetinmeyip ilerleyen zamanlarda Sergio'ya dürtü ve öfkesini kontrol etmek amaçlı yavaş yavaş ilaç vermeye de başlar. İlacı ise doktor olan eşi sayesinde temin etmektedir. Sergio'nun babası eşinin yaptığı bu teste her ne kadar karşı çıksa da karısının isteğini yerine getirerek ilacı ona verir ve Sergio'yu izlemesine, onu bir denek olarak kullanmasına izin verir. Sergio'nun annesinin bu testteki asıl amacı; oğlunun temel dürtülerini kontrol etmesini sağlamaktır. Annesi zaman zaman Sergio'yu sinirlendirmek ve ilacın etkinliğini ölçmek amaçlı nefret dolu söylemlerle onu teste tabii tutar. Dört ay boyunca düzenli olarak ilaç veren anne, dört ay sonunda Sergio'nun öfkeye bağlı dürtüsel hareketlerinde düzenli bir düşüş görmüştür. Sergio, annesinin yaptığı bu deneyden haberdardır. Onun kendisini kontrol etmesinden çok rahatsız oluyor ve buna bir son vermek istiyordu.

Ana da annesi gibi Sergio'yu izliyor ve takip ediyordu. Ana ve annesinin tek farkı ise Sergio'nun izlendiğinden haberi olmaması ve Ana'nın onu yönlendirmeye çalışmamasıdır. Ana ve Sergio'nun annesinin farklı noktaları olduğu gibi pek çok ortak noktaları da bulunmaktadır. Annesi, Ana'nın arkadaşıdır. Aynı zamanda sık sık Ana'ya da bakmaya gider ve onu kendi çocuğu gibi sever. Yani Ana, Sergio'nun annesini çok önceden tanıyordu ve onun Sergio hakkında bir test yaptığını öğrenmiştir. Ana bu durumla ilgili daha fazla bilgi edinmek için kameralardan evin boş anını yakalayıp eve girer. Gizlice Sergio'nun evine giren Ana, aynalı odayı ve annesinin kaydettiği bilgileri ve kullandığı ilacı bulmuştur. Ana'nın gizlice Sergio'nun evine girdiğini gören ekip arkadaşları Ana'nın Sergio'ya bir

denek gözüyle değil de takıntılı bir hayranı olduğunu ve bu olayı kişiselleştirdiğini düşünür. Ana ise takındığı tavırlar ile ekip arkadaşlarının bu fikrini destekliyordur. Oysaki daha bilmedikleri ve görmedikleri pek çok şey vardır. Örneğin; Sergio'nun kız kardeşinin nerede olduğunu sadece o ve kocası biliyordu. Çünkü Ana kızı olaydan sonra evlat edinmiştir. Sergio ve kardeşi ise ne olanlardan ne de birbirlerinden haberdardır. Ana bu bilgiyi herkesten gizliyordur. Kız, Sergio'ya ulaşmak için kullanacağı son koz olacaktır. Onun için önemli olan araştırmasını başarıya ulaştırmak ve Sergio'yu kaybetmemektir. Ana her ne kadar Sergio'yu kaybetmemek için dikkatlice ilerlemeye çalışsa da Sergio'ya duyduğu hisler ve yaşanan olaylar planlarını sarsar.

Hem iş hem özel hayatını yolunda götürmek isteyen Ana'nın işine göstermiş olduğu fazla ilgi özel hayatını olumsuz etkiler. Eşi ve evlat edindiği kızı ile artık ilgilenemeyen Ana onlara vakit ayırmak için eve döner, fakat eşi ve kızından aynı yakınlığı artık alamadığını fark eder. Özellikle kızına onunla ilgilendiğini hissettirmek için okuluna gider ve öğretmeniyle görüşür, ama bu görüşme de beklediği gibi olumlu geçmez. Her şey Ana) için bu kadar kötü ve karmaşık ilerlerken en azından kızının yanında olabilmek için okulunda düzenlenen müzik dinletisine gitmeye karar verir. Eşi, Ana'nın oraya gelme sebebinin farklı olduğunu, kızı yaklaşarak Sergio'nun dışarı çıktığını söyleyeceğini biliyordu. Nitekim öyle de olur.

Marta, Sergio'ya kız kardeşinin numarasını verir, fakat Ana, kızın telefonuna bağlanmış ve gelen arama ve mesajları kontrol edebildiği için mesajı kız yerine o görür. Ana, mesajı alır almaz izleme merkezine gider. Kız ise o esnada dinletide piyano çalıyordu. Sergio mesajda görüşmek istediğini dile getirmiştir. Asıl istediği şey ise kız kardeşi ile oradan kaçmaktır. Bunun için Sergio'nun elektronik kelepçeden kurtulması gerekiyordu. Rahibin yanında çalıştığı seraya gider ve kız kardeşiyle kaçmak için arabaya ihtiyacı olduğunu söyler. Rahip ise sarhoş bir halde anlaşılması zor hareketlerde bulunuyordur. Aralarında aniden bir tartışma çıkar. Sergio, öfke ve dürtülerini kontrol edemeyince rahibe saldırmaya başlar. O anda serada bulunan başka bir çalışan da Sergio'ya yardım etti. Sergio, tam rahibi öldürecek ki rahibin eşi Silvia (Elena Sáenz) ona seslenir ve gitmesini söyler. Sergio, kelepçesini keserek arabayla oradan kaçar. Silvia ve çalışan ise rahibi öldürür.

İzleme merkezinden Sergio'yu takip eden Ana ise gideceğini anlayınca Sergio'nun evinin yolunu tutar. Hazırlıklarını tamamlayan Sergio gelen kişiyi kız kardeşi zannederek kapıya koşar. Ana'yı gördüğünde şaşırır. Çünkü onu hiç görmemiştir. Ana tüm kozlarını oynamak için oraya gitmiştir. İçeri girer ve her şeyi anlatmaya başlar. İlk olarak kız kardeşinin annesi olduğunu söylemekle başlar. Sergio ne olduğunu anlayamaz, ama sonunda amacına ulaşmıştır, kız kardeşini bulmuştur. Ana, annesini tanıdığını ve yaptığı testleri bildiğini söyler. Sonrasında eve gizlice girerek bulduğu aynalı odayı Sergio'ya da gösterir. Sergio öfke ve şaşkınlıkla ne yapacağını bilemeden hızla odayı incelemeye başlar. Ana, Sergi-

o'yu sakinleştirmek için yere oturtur ve sarılarak ona destek olmaya çalışır, ama duygularını kontrol edemediği için aniden Sergio ile öpüşmeye başlar. Ana hedefine ulaşmıştır. Artık Sergio'nun yanındadır, onunla birlikte.

Aniden kapı çalar. Sergio, yine kardeşi gelmiştir diye düşünerek kapıya koşar. Gelen Marta'dır. Marta ve Ana birbirlerini gördüklerinde şaşkınlıklarını gizleyemez. Marta, gelir gelmez Sergio'ya Ana'nın kim olduğunu ve evdeki gizli kameraları anlatmaya başlar. Sergio Marta sayesinde bütün kameraları tek tek bulur. Öfke düzeyi gitgide artıyordur. Ana onu kontrol edebilmek için Marta'yı göndermeye çalışır. Marta'yı gönderemezken bir de üstüne Marta'nın sevgilisi Eneko gelir. Eneko, Sergio'ya bağırma başlar. Marta'dan uzak durmasını ister. Sergio ise Marta'yı sadece kullandığını ve onun hiç umurunda olmadığını söyler. Sonunda Marta'yı sadece kullanmak için yakın davrandığını itiraf eder. Öfke düzeyi gittikçe artan Sergio, kontrol edilemez bir hal alarak Marta'yı rehine alır. Eğer kardeşi gelmezse onu öldüreceğini söyler. Ana ise onu ikna ederek Marta'yı bırakmasını sağlar ve Marta ile sevgilisi evden çıkar.

Sergio'nun annesi ve babasını neden öldürdüğünü öğrenmeye çalışan Ana ona sorular sormaya başlar. Sergio ağlayarak, annesini babasının öldürdüğünü ve bunu da kız kardeşiyle kendisini korumak için yaptığını söyler. Tüm hayatı boyunca suçlandığını, faklı olduğu için dışlandığını ve sevilmediğini söyler. Ana ise kendisini Sergio'ya benzetir. Kendisinin de Sergio gibi yalnız ve farklı olduğu için hiç sevilmediğini söyler. Ona göre aslında aynılardır. Sergio tekrar kız kardeşini görmek istediğini söyleyince Ana kızı arar ve eşiyile konuşup onu Sergio'nun evine getirmesini söyler. Eşi başta her ne kadar bunu istemese de kızları gitmek istiyordur. Babasıyla izleme merkezine giden kız oradan Sergio ve Ana'nın yanına gider. Sergio sonunda amacına ulaşmıştır, kız kardeşi, Sergio'nun yanındadır. Kardeşine yaklaşmak isteyince kız kendini geri çeker ve olayın olduğu geceyi anlatmaya başlar. Kızın anlattıkları Sergio'nun anlattıklarından çok farklıdır. Olayın olduğu gece Sergio, “annesinin kendi üzerinde kullandığı ilacı almamış ve kullanmamak için ısrar etmiştir. Artık annesinin üzerinde deney yapmasından sıkılmıştır ve aynı şeyi kardeşine yapmasını istemiyordur. Bu yüzden tartışmaya başladığı annesine, dürtü ve öfkesini kontrol edemediği için bıçakla saldırmaya başlar. Kendisini kontrol edemeyen Sergio annesi ve babasına bıçakla saldırarak balkona kadar itekler. En sonunda ikisini de sırayla balkondan aşağı atar.” Sergio'nun anlattığı her şey yalandır. Kız kardeşi olay gecesini anlattıktan sonra Ana'nın kendisiyle gelmesi ve eve dönmesini ister. Ana ise Sergio ile kalmayı tercih eder. Böyle olunca kız kardeşi tek başına evden çıkar ve babasının yanına döner. Sergio ile kalan Ana onu yalnız bırakmayacağını söyler ve elinden tutar. İki birliktelikte balkona ilerler ve kendi istekleriyle aşağı atarlar.

DSM-5'e Göre Antisozyal Kişilik Bozukluğu

Kişilik bozuklukları uzun yıllardır araştırmaların ve psikoloji tarihinin odak noktası halindedir (Konduz, 2015). Gerek etiyojisi gerek tedavisi ve alt kategorileri hakkında bu çalışmalar yürütülmektedir (Alpay, 2006; Khalifa ve ark., 2020).

Kişilik bozukluğu, bireyin yaşadığı ortam ve toplumun beklediği davranış ve değerlerin sürekli olarak sapmaya uğramasıdır (American Psychiatric Association- APA, 2013). Klinik açıdan tanı koyulabilmesi için bu örüntülerin sürekli olarak devam etmesi; topluma, bireye ve yaşamsal işlevlere ket vurması gerekmektedir. Kişiye veya hayatına olumsuz, rahatsız edici bir etki yaratmadığı sürece bu örüntüler bozukluk olarak adlandırılmamaktadır (Konduz, 2015). Kişilik bozuklukları, çok geniş bir tanı olmakla birlikte içerisinde 3 küme (A, B, C) ve 10 alt kategori bulunmaktadır. Amerikan Psikiyatri Birliği'nin ruhsal hastalıkları sınıflandırma sistemi olan DSM-1'den DSM-5'e kadar oluşturulan bu sınıflandırma sisteminde pek çok değişimler gerçekleşmiştir (Kahve, 2022). Aşağıda Tablo.1 de sınıflandırma sisteminin ayrıntıları gösterilmiştir.

KÜMELER	BOZUKLUKLAR
A Küme Kişilik Bozukluğu	Paranoid Kişilik Bozukluğu Şizoid Kişilik Bozukluğu Şizotipal Kişilik Bozukluğu
B Küme Kişilik Bozukluğu	Antisosyal Kişilik Bozukluğu (AKB-AKSB) Sınırdaki (Borderline) Kişilik Bozukluğu Histriyonik Kişilik Bozukluğu Narsistik Kişilik Bozukluğu
C Küme Kişilik Bozukluğu	Çekingen Kişilik Bozukluğu Bağımlı Kişilik Bozukluğu Obsesif-Kompulsif Kişilik Bozukluğu (OKB)

Tablo.1 Kişilik bozuklukları sınıflandırması

Kaynak: Güzel, (2022, s.560).

Dizinin incelemesi kişilik bozukluklarının B kümesi içerisinde yer alan Antisosyal Kişilik Bozukluğu (AKB-AKSB) çerçevesinde yapılacaktır. Bu bozukluk ile ilgili ilk değinimler Pinel tarafından antisosyal davranışlar kapsamında yapılmıştır. Philippe Pinel incelediği davranışlar doğrultusunda 19. yy. da "Mânie Sans délire" kavramını ortaya atmıştır. Pinel bu kavramı, akıl hastalarının sıklıkla gösterdiği bilişsel belirtileri (sans délire) göstermeyen ancak şiddet ve saldırgan davranışlar sergileyen akıl hastası (mânie) kişiler için kullanmıştır (Alpay, 2006). 1835 yılında ise İngiliz psikiyatrist James Prichard, köpekleri tekmelerle öldüren, kadınları kuyuya atan ve kolaylıkla sınırlenebilen aristokrat sınıfının davranışlarını tanımlamak için "ahlaki sapma" terimini kullanmıştır (Acar ve ark., 1998; Alpay, 2006). Antisosyal kişilik bozukluğu ve belirtileri ruh bilimcilerin çalışmalarına göre seneler içinde farklılıklar gösterse de son iki yy. dan beri kabul edilen bir bozukluktur. Bu farklılıklara rağmen AKB'nin suç işleme ve düşük süperego belirtileri ile kendini gösteren bir bozukluk olduğu düşüncesi ise neredeyse tüm kültürlerde geçerli kabul edilmiştir (Murphy, 1976). Günümüzde ise evrensel olarak kabul edilen AKB tanımlaması, Amerikan Psikiyatri Birliği'nin ruhsal

hastalıkları sınıflandırma sistemi olan DSMIV-TR'ye göre belirlenmiştir. DSMIV-TR kişilik bozukluğunu, “bireyin ait olduğu çevre ve kültürün beklentilerinden sapan, süreklilik ve katılık arz eden içsel yaşantı ve davranış örüntüsü” olarak tanımlamaktadır. “Kişilik Bozukluklarına Yönelik Alternatif DSM-5 Modeli” ne göre ise AKB; bireyin aldatıcı, manipülatif olduğu ve risk alma ile ilgili sınır problemleri yaşatan, toplumsal normlara ve yasal düzene uymayan davranışları kapsayan bir bozukluktur (APA, 2013). Tablo 2’de Antisosyal Kişilik Bozukluğu DSM-5 tanı kriterleri verilmiştir. AKB’nin ve tanı almış olan bireylerin sahip olduğu belli başlı özellikler bulunmaktadır. En sık görülen özellikler arasında saldırganlık, patolojik yalan söyleme ve kuralları ihmal etmek bulunmaktadır. Bireyler patolojik olarak yalan söylemekten çekinmemekte aksine bu durumu diğer insanları aldatmak ve manipüle etmek için kullanmaktadırlar. Böylelikle normalde karşı tarafla kurmadıkları ilişkileri kendi çıkarları doğrultusunda kurmuş olmaktadır. AKB tanısı almış bireyler yasal olmayan veya topluma zarar veren davranışları gerçekleştirmekten kaçınmamaktadır. Kaçınmadıkları gibi davranışları için sorumluluk almamakta, pişmanlık duymamaktadır (Algül ve ark., 2009, Alpay, 2006, Konduz, 2015, Güzel, 2022). Kendilerine olan özgüvenleri o kadar yüksektir ki bazen bu durum duygusal bir abartmaya neden olabilmektedir. Yüzeysel cazibe olarak da bilinen bu durum, bireylerde ben merkezilik kavramını desteklemekte olup empati yeteneklerini düşürmektedir (Hare ve Robert, 1996). AKB’li bireyler öfke ve dürtülerini kontrol etmekte çok fazlazorlanmaktadır. Yapılmış olan bir çalışmada da AKB tanısı alan kişilerin daha yüksek düzeyde öfke hissettikleri görülmüştür (Güriz ve ark., 2004). AKB tanısı almış olan bireylerin çoğunluğunun çocukluk dönemlerinde davranım bozukluğuna sahip olduğu bilinmektedir. Davranım bozukluğu AKB’nin başlangıcı olarak kabul edilmektedir. Bu bireylerde davranım bozukluğu 15 yaş öncesinde tespit edilmiş olup bozukluğun ebeveyn ihmalinden kaynaklı olduğu düşünülmektedir (Bayer, 2000; Compton ve ark., 2007; Güzel, 2022;). Anlatılmış olan belirtiler eşliğinde tanısı konmuş olan AKB hastalarının tedavileri için ise net bir uygulama bulunmamaktadır. Khalifa ve arkadaşlarının (2020) yapmış oldukları araştırma çalışması da bu durumu desteklemektedir. Son olarak inceleyeceğimiz diziyi de bir örnek olarak düşünerek yapılan araştırmaların sonucunda antisosyal kişiliğin suça en yakın kişilik yapısı olduğu bilinmektedir. Bu kişiler anlatıldığı gibi toplumsal değerlerden, bireysel otokontrolden ve pişmanlık duygusundan uzak yaşadıkları için gerilimlerini olduğu gibi dışa vurmaktadırlar (Alpay, 2006). Böylelikle bu bireyler günlük yaşamda çoğu bireyin sadece bakıp geçeceği ya da öfkesini konuşarak dile getireceği neredeyse her olayda şiddet ve cezai davranış göstermeye çok yatkındırlar. İşledikleri suçlar kanunen en basit ya da en ağır suç olabilmektedir. Bu suçlar hırsızlık, adam yaralama, öldürme ya da konut dokunulmazlığını ihlal etme olabilmektedir (Güzel, 2022). Suç işleme yatkınlığı ve AKB erkeklerde kadınlara göre daha fazla olsa da kadınlarda da bu tanı görülebilmektedir. Yurt dışında yapılan bir çalışmada cezaevindeki tutukluların %47’sinin AKB belirtileri gösterdiği

bulunmuştur (Fazel ve Danesh, 2002). Ebrinç ve arkadaşlarının (2002) ülkemizde yapmış oldukları bir çalışmada ise AKB tanılı bireylerin suç işleme sıklığının daha fazla olduğu bulunmuştur. Yapılan çalışmalar her ne kadar AKB tanısı olan bireylerin suça yatkınlığının daha fazla olduğu bilgisini verse de bu bilgilerle her AKB tanısı almış ya da antisosyal davranış gösteren bireyin suç işlediği veya tutukluluk getiren davranış gösterdiği söylenemez (Hare ve Robert, 1996). AKB tanısının bireylerde gözlenmesinin pek çok nedeni bulunmaktadır. Çevre, kalıtım, nörolojik etkiler (orbitofrontal korteks lezyonları, amigdaladaki işlev bozukluğu) ve kişilik özellikleri bu sebeplerin arasında sayılabilmektedir.

Tablo.2 DSM-5 tanı kriterleri

Antisosyal Kişilik Bozukluğu DSM-5 Tanı Kriterleri	
A.	On beş yaşından beri diğer bireylerin haklarını önemsememe ve aşağıda yazılan belirtilerden üçünün ya da daha çoğunun bulunması. 1. Bireyin tekrarlı olarak tutuklanmaya sebep olacak suç örüntülerine sahip olması. 2. Bireyin sürekli olarak yalan söyleyerek insanları aldatması ve dolandırması ya da diğerleri için takma ad kullanması. 3. Dürtüsel davranma. 4. Bireyin sürekli olarak saldırgan ve öfkeli davranması. 5. Bireyin kendisini ve diğerlerini tehlikeye atması. 6. Bireyin maddi sorumluluklarını yerine getirmemesi. 7. Bireyin suç işlediğinde, bu davranışlarını kendince sebeplendirmesi ve bunlardan dolayı herhangi bir pişmanlık duymaması.
B.	Birey reşit olmalıdır.
C.	Birey 15 yaşından önce davranım bozukluğu belirtilerine sahip olmalıdır.
D.	Söylenilen antisosyal davranışlar, şizofreni ya da bipolar (iki uçlu) bozukluk esnasında ortaya çıkmamalıdır.

Kaynak: (Güzel, 2022, s.570).

DSM-5'e Göre Antisosyal Kişilik Bozukluğu Çerçevesinde Sergio Ciscar ve Ana Dussuel'in incelenmesi

DSM-5 tanı kriterleri ve belirtileri incelendiğinde Sergio Ciscar ve Ana Dussuel'de pek çok özelliğin var olduğu görülmektedir. Özellikle Sergio belirgin olarak AKB tanısı konabilir. Sergio Ciscar'ın yoğun öfke duygusu, dürtüsel hareketleri ve saldırganlığını kontrol edememesi, bunun yanında patolojik olarak yalana başvurması ve yaptığı davranışların hiçbirinin sorumluluğunu almayarak pişmanlık duymaması, en önemlisi 15 yaşından önce davranım bozukluğu belirtilerinin varlığı onun gerçek bir AKB olduğunun kanıtıdır. Ana Dussuel'in ise Sergio Ciscar'da var olduğu kadar çok sayıda ve belirginlikte belirtiler görülmesi de hafif düzeyde belirtilere sahip olduğu söylenebilir. Özellikle patolojik yalan söylemesi ve insanları aldatması bu belirtiler arasında sayılabilmektedir.

Sergio Ciscar için dizi içinden örnekler:

- Anne ve babasını öldürmesi.
- Marta'ya kendi çıkarları için yalan söylemesi.
- Marta'nın babasına ve rahibe saldırması.
- Marta'yı rehin alarak ölümle tehdit etmesi.
- Olay gecesini anlatırken Ana'ya yalan söylemesi.
- Elektronik kelepçeyi keserek yasal kuralları ihlal etmesi.
- İslahevinde sadece çıkarlarını karşılayacak insanlarla konuşması.

Ana Dussuel için dizi içinden örnekler:

- Ekip arkadaşlarına Noa'yı evlat edindiğini söylememesi.
- Ekip arkadaşlarına araştırma amacının Sergio'ya yakınlaşmak olduğunu söylemek yerine Sergio'yu incelemek olduğunu söylemesi.
- Sergio'nun evine gizlice girerek yasal kuralları ihlal etmesi.
- Sergio'nun evindeki delillere ulaşabilmek için Sergio'nun dövüldüğünü polise haber vermeyerek müdahale edilmesine izin vermemesi.
- Noa'yı Sergio'ya ulaşmak için evlat edinmesi.
- Hayatındaki insanları kendi çıkarları için kullanması.

Sonuç

Gerek gerçek hayatta gerekse sinemada AKB'nin sıklıkla karşımıza çıkmakta olan bir bozukluktur. AKB tanısı ve belirtileri metin içinde ve tablo halinde verilmiş olup sinema örneği olarak Sessizlik filmi içerisinde incelenmiştir. Filmde anne ve babasını öldürerek ıslahevine gönderilen Sergio Ciscar, ıslahevinden çıktıktan sonra yaşanan olaylar anlatılmaktadır. Bu süreçte Sergio Ciscar için psikiyatrist Ana Dussuel tarafından bir araştırma çalışması oluşturulmuştur. Dizide yürütülen araştırma süresince gerçekleşen olaylar ve kişiler AKB çerçevesinde makale içerisinde incelenmiştir. Suçlu Sergio Ciscar'ın davranışlarından ve geçmiş öyküsünden yola çıkarak Antisosyal Kişilik Bozukluğu olduğu sonucuna varılmıştır. Aynı çerçevede incelenen psikiyatrist Ana Dussuel'in de AKB belirtileri gösterdiği sonucuna varılmıştır. Bu arada günümüzde suç davranışlarındaki artışlar dikkate alındığında bu tür dizilerin yaygın olmasının suç davranışının da model alınarak öğrenilmesinde etkili olabileceği de unutulmamalıdır. Nitekim medyada

suçluların itiraflarından "İzlediğim filmde gördüm ve denedim" türündeki ifadeler bunu desteklemektedir.

Diğer taraftan bu dizinin AKB için örnek oluşturması nedeniyle psikolog ve psikiyatristler dahil farklı ruh sağlığı çalışanlarının ve bu alanda eğitim gören öğrencilerin eğitimleri sırasında dersler, seminerler ve vaka sunumlarında eğitim amacı ile kullanılması önerilmektedir (Altunışık ve Demirbaş, 2022).

Kaynaklar

- Acar, K., Bilge, Y., Bogenç, A., Kendi, Ö., Tunalı, İ., (1998). İki Antisosyal Kişilik Bozukluğu Vakasının Adli Tıp Yönünden Değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 47(1), ss.163-169.
- Algül, A., Ateş, M., Başoğlu, C., Çetin, M., Geçici, Ö., Gülsün, M., Özdemir, B., Semiz, B., (2009). Antisosyal Kişilik Bozukluğu Olan Genç Erkeklerde Aleksitimi, Saldırganlık ve Psikopati İlişkisi. *Archives of Neuropsychiatry/Noropsikiatri Arşivi*, 46(4).
- Alpay, E. H. (2006). Antisosyal kişilik bozukluğu tanısı almış bireylerin kullandıkları savunma mekanizmaları (Master's thesis, Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Amerikan Psikiyatri Birliği (APA). *Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal Elkitabı*, Beşinci Baskı (DSM-5), Tanı Ölçütleri Başvuru Elkitabı (E Köroğlu Çev). Ankara: Hekimler Yayın Birliği; 2013a
- Altunışık, B., ve Demirbaş, H.(2022). Penceredeki kadın" filminin baş karakteri olan anna fox'un ruhsal bozuklukların tanısal ve sayımsal el kitabı (DSM-5) çerçevesinde değerlendirilmesi. *Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*. 9(26), ss.125-135.Blair, RJR., (2001). Neurocognitive Models of Aggression, the Antisocial Personality Disorders, and Psychopathy. *Journal of Neurology, Neurosurgery & Psychiatry*, 71(6),727-731.
- Ebrinç, S., Evren, C., Başoğlu, C., Çetin, M., Emiz, Ü. B., Yılmaz, V. ve Ağargün, M. Y. (2002). Adli Gözlem İçin Gelen Suçlularda Sosyodemografik Özellikler, Kaygı, Öfke İfadesi ve Benlik Saygısının Kişilik Bozukluğu ile İlişkinin Araştırılması. *Düşünen Adam Dergisi*, 15, ss. 97-103.
- Fazel, S. ve Danesh, J. (2002). Serious Mental Disorder in 23000 Prisoners: A Systematic Review of 62 Surveys. *The Lancet*, 359(9306), 545-550.
- Goldstein, R. B., Dawson, D. A., Saha, T. D., Ruan, W. J., Compton, W. M. ve Grant, B. F., (2007). Antisocial Behavioral Syndromes and DSM-IV Alcohol Use Disorders: Results From the National Epidemiologic Survey on Alcohol and Related Conditions., *Alcoholism: Clinical and Experimental Research*, 31(5), 814-828.
- Güzel, Ş. H. (2022). Kişilik Bozuklukları. E. Tuna ve Ö. Öncül-Demir (Ed.), DSM-5'e Göre Anormal Psikoloji (2. Baskı, s.551-595) içinde. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Hare, R. D. (1996). Psychopathy And Antisocial Personality Disorder: A Case Of Diagnostic Confusion. *Psychiatric Times*, 13(2), 39-40.
- Khalifa, N.R., Gibbon, S., Völm, B.A., Cheung, N.H. ve McCarthy, L. (2020). Pharmacological Interventions For Antisocial Personality Disorder (Review). *Cochrane Database of Systematic Reviews*, (9). DOI: 10.1002/14651858.CD007667.pub3.
- Konduz, N. (2015). DSM-5'e Göre Kişilik Bozukluğu Tanısı Alan Hastaların Kişiler Arası İşlevsellikte Yetersizlik Düzeyleri.

- Moran, P. (1999). The Epidemiology of Antisocial Personality Disorder. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol*, 34, 231-242.
- Murphy, J.M. (1976). Psychiatric Labelling İn Cross-Cultural Perspective. *Science*, 191, 1019-1028.
- Türkçapar, H., Güriz, O., Özel, A., Işık, B. ve Dönbak Örsel, S. (2004). Antisosyal Kişilik Bozukluğu Olan Hastalarda Öfke ve Depresyonun İlişkisi. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 15(2), ss.119-124.

Stalklama: Israrlı Takip Davranış Tipolojileri

Nesrin Duman*, Hürmüs İrem Öçalan** ve Rüya Uysal***

Özet: Stalklama diğer bir deyişle ısrarlı takip, bir kişinin diğer bir kişiye karşı ısrarlı, rahatsız edici ve korku-endişe uyandırıcı davranışlarda bulunmasını tarif eder. Tanımlamalar ülkeden ülkeye, eyaletten eyalete değişebildiği gibi; hukuksal ve klinik alanlarda da farklılaşabilmektedir. Israrlı takip herhangi bir karmaşık insan davranışı gibi, çeşitli zihinsel durumların bir sonucu olarak ortaya çıkabilmektedir. Stalklama, mağdur kişide huzursuzluk yaratması ve güvenlik endişesi oluşturmasıyla yaşam kalitesini olumsuz etkilemektedir. Stalklamada, sadece ısrarlı takipçinin niyetleri ve davranışları değil, aynı zamanda eylemlerin mağdur tarafından nasıl deneyimlendiği ve ifade edildiği de önemlidir. Bu hususlardaki karmaşıklıklar, faydalı bir ısrarlı takip sınıflandırmasının oluşturulmasını da zorlaştırmaktadır. Bu çalışmada, literatürde yer alan ısrarlı takip tipolojileri üç ana başlık altında ele alınacaktır. Bu başlıklar psikiyatrik teşhislere bağlı stalklama tipolojisi, stalklama tipolojileri ve mağdur ilişkisi ile Psikiyatride İlerleme Grubu (PİG) ağıısından tipolojilerdir. Bu üç başlıkta yer alan ısrarlı takipçi türleri, mağdur ile saldırgan arasındaki ilişki biçimleri ve takipçinin motivasyonu gibi temalar tarihe geçmiş bazı örnek vakalarla açıklanacaktır.

Anahtar sözcükler: stalklama, ısrarlı takip, tipoloji, motivasyon, vakalar.

*Doç. Dr., Psikoloji Bölümü, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, nesrinduman@windowslive.com, ORCID:0000-0002-2751-8315

** Psikoloji Bölümü, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, e-mail: ocalanhi20@29mayis.edu.tr, ORCID:0000-0002-0780-8649

*** Psikoloji Bölümü, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi, e-mail: uysalrui@gmail.com, ORCID: 0000-0003-1745-6226

Stalking: Obsessional Following Behavior Typologies

Nesrin Duman, Hürmüs İrem Öçalan ve Rüya Uysal

Abstract: Stalking, or, in other words, obsessional following, describes when one person engages in persistent, disturbing, and fear-anxious behavior towards another person. Definitions may vary from country to country and from state to state; they can also differ in legal and clinical fields. Obsessional following, like any complex human behavior, can occur as a result of various mental states. Stalking negatively affects the quality of life by creating uneasiness in the victim and creating security concerns. In stalking, not only the intentions and behaviors of the stalker are important, but also how the actions are experienced and expressed by the victim. The entanglement in these matters also complicates the creation of a useful stalking classification. In this study, stalking typologies in the literature will be discussed under three main headings. These titles are stalking typologies related to psychiatric diagnoses, stalking typologies and victim relationships, and typologies for the Group for the Advancement of Psychiatry (GAP). The themes such as the types of obsessional followers, the relationship between the victim and the stalker, and the motivation of the stalker in these three titles will be explained with some historical cases.

Key Words: stalking, obsessional following, typology, motivation, cases.

Giriş

Stalklama, ilk olarak Amerika Birleşik Devletleri'nin Kaliforniya eyaletinde 1990 yılında Kaliforniya Ceza Kanunu'nun 646.9 bölümünde suç olarak tanımlanmıştır. Zaman içerisinde, Kaliforniya'dan sonra Amerika'nın diğer eyaletleri ve daha sonrasında diğer ülkeler ceza kanunlarında ısrarlı takip suçu hüküm altına alınmıştır. 1990 yılından önce ısrarlı takip davranışının kavramsallaştırılması, anlaşılması veya ele alınması konusunda çok az araştırma yapılmıştır. Ancak bu yıl itibarıyla ve özellikle sonrasındaki on yılda ısrarlı takip konusuyla ilgili akademik literatürde bir patlama yaşanmıştır (Spitzberg, 2002).

Israrlı takip, hedeflenenlerde korku veya sıkıntıya neden olan, tekrarlanan ve istenmeyen müdahaleci davranış modelini ifade eder (McEwans, 2021). Stalklama suçunun tanımı ülkelerde ve eyaletlerde birebir aynı olmasa da tanımlamalardaki **korku, tehdit ve ısrarlı takip** öğeleri ortaktır. Amerika'da yılda yaklaşık altı milyon Amerikalının stalklama mağduru olduğu rapor edilmektedir (Turner, 2020, s. iv). Türkiye'ye bakıldığında, 12/05/2022 tarih ve 31848 sayılı Resmî Gazete 'de yayınlanan Türk Ceza Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile stalklama diğer bir deyişle *ısrarlı takip*, suç olarak tanımlanmıştır (Duman, Öçalan ve Çoban, 2023). Stalklama suçu, Türk Ceza Kanunu (TCK)'nin kişilere karşı suçlar bölümünün hürriyete karşı suçlar kısmında 123/A maddesinde yer almıştır. TCK'nin 123/A maddesinde yapılan düzenleme şu şekildedir:

MADDE 123/A- (1) Israrlı bir şekilde; fiziken takip etmek ya da haberleşme ve iletişim araçlarını, bilişim sistemlerini veya üçüncü kişileri kullanarak temas kurmaya çalışmak suretiyle bir kimse üzerinde ciddi bir huzursuzluk oluşmasına ya da kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duymasına neden olan faile altı aydan iki yıla kadar hapis cezası verilir.

Türk Ceza Kanunu'nda yapılan tanımlama incelendiğinde suçun oluşması için ¹ısrarlı bir şekilde yapılan eylemler örüntüsünün kişide ²huzursuzluk yaratması ve ³güvenlik endişesi oluşturması gerekmektedir. Bu unsurlar ısrarlı takip literatüründe çeşitli yazarlar tarafından ifade edilmiş ortak unsurlardandır. Bu çalışmada mağdur kişi üzerinde bu eylemler dizisini gerçekleştiren ve huzursuzluk ve güvenlik endişesi yaratan saldırgan profilleri incelemeye alınmıştır. Israrlı takip faillerinin literatürde geçen tipolojileri tarihe geçmiş bazı vakalarla örneklendirilerek açıklanmıştır.

Israrlı takip tipolojileri

Stalklama, herhangi bir karmaşık insan davranışı gibi, çeşitli zihinsel durumların bir sonucu olabilmektedir (Mullen, Pathé, Purcell ve Stuart, 1999). Stalklamanın hem bir kavram hem de bir suç olarak tanımlama sorunlarını karmaşıklaştıran

şey, mağdurun taciz edildiği ve korkutulma algısıdır. Yani stalklamada sadece failin niyetleri ve davranışları değil, aynı zamanda eylemlerin kurban tarafından nasıl deneyimlendiği ve ifade edildiği de önemlidir (Mullen vd., 1999). Bu karmaşıklıklar, faydalı bir sınıflandırmanın oluşturulmasını zorlaştırmıştır. Zona ve arkadaşları (1993) erotromanikler (*erotomaniac*), aşk takıntılılar (*love obsessional*) ve basit takıntılılar (*simple obsessional*) olmak üzere üç farklı ısrarlı takipçi grubu öne sürmüşlerdir. Harmon, Rosner ve Owens (1995) iki eksen kullanarak bir sınıflandırma sistemi geliştirmişlerdir. Birinci eksen, bağın doğasını sevgi/âşk (*affectionate/amorous*) veya zulmedici/öfkeli (*persecutory/angry*) olarak tanımlarken; ikinci eksen önceki ilişkiyi tanımlamaktadır. Wright ve arkadaşları (1996) domestik (sanrılı *delusional* ve sanrısız *non-delusional*) ve domestik olmayan (organize *organised* ve sanrılı *delusional*) takipçi ayırımını yapmışlardır (Wright vd, 1996'dan aktaran Canter ve Ioannou, 2004). Kienlen ve arkadaşları (1997) psikotik (*psychotic*) ve psikotik olmayan (*nonpsychotic*) takipçiler arasında basit bir ayrıma giderken; de Becker (1997) dört kategoriden oluşan bir sınıflandırma sistemi önermiştir: bağlanma arayan (*attachment seeking*), kimlik arayan (*identity seeking*), reddetmeye dayalı (*rejection based*) ve sanrı temelli (*delusionally based*). Dunn (2002) yakın partnerlere odaklanan bir takipçi-mağdur sınıflandırması kullanmaktadır (Dunn, 2002'den aktaran Dietz, 2003, s.10). Literatür incelendiğinde daha pek çok tipolojinin olduğu görülmektedir. Mullen, Pathe ve Purcell (2009)'e göre literatürde yirmiden fazla ısrarlı takip tipolojisi vardır. Turner (2020)'a göre araştırmalarda en sık olarak psikiyatrik tanılarla ilişkili stalklama tipolojisi (*stalking typology related to psychiatric diagnoses*), stalklama tipolojisi ve mağdur ile ilişki (*stalking typology and relationship to victim*), motivasyonel ve ilişki tipolojisinin ikili eksenini (*the dual axis motivational and relationship typology*) ile karşılaşılmaktadır.

Bu çalışmada, en güncel olarak; psikiyatrik teşhislerle ilişkili stalklama tipolojisi (*stalking typology related to psychiatric diagnoses*), stalklama tipolojisi ve mağdur ile ilişki (*stalking typology and relationship to victim*), Psikiyatride İlerleme Grubu (PİG) açısından tipoloji (*typology for the Group for the Advancement of Psychiatry*) başlıkları altındaki tipolojiler incelenecektir (Bkz. Tablo 1).

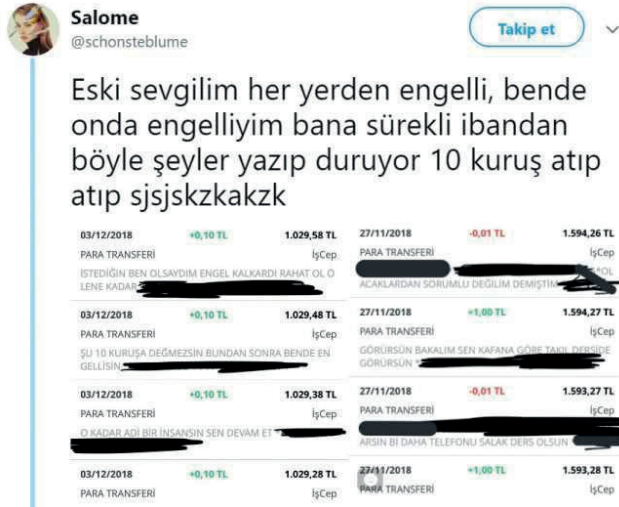
Tablo 1. Stalklama tipolojileri

Psikiyatrik teşhislerle ilişkili stalklama tipolojisi	Stalklama tipolojisi ve mağdur ile ilişki		Psikiyatride İlerleme Grubu (PİG) açısından tipoloji	
	Mağdurla ilişkiye göre	Stalklama motivasyonuna göre	Davranışsal ya da motivasyonel eksen	İlişki eksen
Basit takıntılılar <i>simple obsessional stalkers</i>			Reddedilen <i>rejected</i>	Önceki yakın ilişkiler
Aşk takıntılılar <i>love obsessional stalkers</i>	samimi <i>intimate</i>	aşk <i>love</i>	Yakınlık arayan <i>intimacy seekers</i>	Profesyonel bağlantılar
Erotomanikler <i>erotomaniac stalkers</i>	tanıdık <i>acquaintance</i>	intikam <i>revenge</i>	Beceriksiz <i>incompetent suitors</i>	İş ile ilişkili temaslar
	ilişki yok <i>no relationship</i>		Yurtcu <i>predatory</i>	Tesadüfi tanışlıklar ve arkadaşlar
			Kinci <i>resentful</i>	Ünlü yabancılar

Psikiyatrik teşhisler ile ilişkili takip tipolojisi

Bu grupta basit takıntılılar, aşk takıntılılar ve erotomanikler olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır. Bu grupta basit takipte kişilerin psikiyatrik tanıya sahip bireylerden oluştuğu görülmektedir. Stalklama tipolojilerinin gelişimi ile ilgili olarak Zona, Sharma ve Lane (1993) sanrısız bozukluk ve erotomani tanılarında yararlanarak saldırganları basit takıntılılar, aşk takıntılılar ve erotomanikler olmak üzere üç gruba ayırmaktadır.

Basit takıntılılar: Kişilik bozukluğu ve madde bağımlılığına sahip kişi olarak tanımlanmaktadır. Bu saldırgan grubu en sık karşılaşılan ve en tehlikeli takipçi grubu olarak kabul edilmektedir. Ancak diğer gruplardaki takipçilere göre hikayelerinin gerçek olma ihtimalleri daha muhtemeldir (Meloy, 1998, s.76). Bu kategoride yer alan takipçi ve mağdur arasında önceden bir ilişki bulunmaktadır ve taraflar birbirleri hakkında bilgi sahibidirler. Bu tip stalklamada basit takıntılı ısrarlı takipçi genellikle bir erkektir. Bu kişinin eski partnerini ısrarlı bir şekilde takip etmesinin sebebi partneri tarafından “**reddedilmiş**” olmasıdır, çünkü kişi reddedilmek gibi durumları “**haksızlık**” olarak algılamaktadır. Bu tür ısrarlı takipçilerin temel motivasyonu, ya mağduru eski bir ilişkiye dönmeye zorlamak ya da mağduru yaşamını acı verici bir şekilde etkilemek amacıyla intikam almak olabilmektedir. Sosyoekonomik ve sosyokültürel farklılıklar gözetmeksizin, farklı insanlar basit takıntılı takipçi olarak ortaya çıkabilirler. Bu tür tacizciler zaman zaman şiddete eğilim gösterebilirler (Davis, 2001’den aktaran Gürgezoğlu, 2010, s.9).

Şekil 1. Basit takıntılı ısrarlı takipçiyne örnek, (Kaynak: “Her yerden engelli”, 2023).

Şekil 1’de sunulan ekran görüntüsünde eski sevgilinin ayrıldığı kız arkadaşına yaptığı banka havayelerinin açıklama kısmında yazdıkları görülmektedir. Bu örnekte basit takıntılı takipçi profiline uygun görülen saldırgan ile mağdur arasında önceden yaşanmış bir ilişki vardır ve taraflar birbirleri hakkında bilgiye (örnekte görüldüğü gibi banka hesap -IBAN-bilgisi) sahiptirler. Mağdur tarafından iletişim geçmesi engellenen yani literatürdeki karşılığıyla “reddedilen” eski sevgili IBAN üzerinden küçük meblağlarda (on kuruş) para transferi yaparak ısrarlı takip davranışında bulunmaktadır. Gönderilen havalenin açıklama kısmında erkeğin öfkesini ifade ettiği görülmektedir.

Aşk takıntılılar: Doğaları gereği sanırlara ve şizofreni gibi ciddi ruhsal bozukluklara sahip kişilerdir. Aşk saplantılı takipçiler, kendileriyle diğeri arasında bir ilişkinin var olduğuna ve bu aşkın kaçınılmaz olduğuna inanırlar. Delicesine aşık olma durumu yaygındır (Turner, 2020, s.19). Basit takıntılı saldırganların aksine çoğunlukla kurbanlarıyla aralarında hiçbir ilişki yoktur. Bu tip saldırganlar, takipçilerin ikinci geniş kategorisidir. Bu grup içindeki tacizciler, daha önce gördükleri veya karşılaştıkları kişilerden kurbanlarını seçerler, ancak bu kişiler ile yakın bir ilişki kurmamışlardır. İş yerinde tanıştıkları, aynı yerde çalıştıkları veya alışveriş sırasında rastladıkları kişilere ilgi duyabilirler; hatta sokakta saat sormak gibi basit bir etkileşim dahi onlar için ilişki hayalini oluşturabilir (akt. Gürgezoğlu, 2010, s.9; Davis, 2001). Mağdurlarının çoğunu medya veya internet yoluyla seçerler (akt. Gürgezoğlu, 2010, s.9; Zona vd., 1993), ve bu takipçilerin büyük bir kısmının teşhis edilebilir zihinsel bir bozukluğa sahip olduğu belirtilmiştir (akt. Gürgezoğlu, 2010, s.9; Nicastro, Cousins ve Spitzberg, 2000). Bu kişiler, herhangi bir eylemi, kafalarındaki hayali onaylayan işaretler olarak algılayabilirler.

Şekil 2. Tarasoff vakası (solda mağdur Tatiana Tarasoff, sağda fail Prosenjit Poddar), (Kaynak: “Tarasoff vakası”, 2020).

Şekil 2’de literatüre Tarasoff davası (*Tarasoff v. Regents of the University of California*) olarak geçmiş olayın mağduru (solda) ve faili (sağda) görülmektedir. Tarasoff davası 1996 yılında Tatiana (Tanya) Tarasoff isimli bir üniversite öğrencisinin öldürülmesine dayanmaktadır. Tarasoff ile Poddar’ın hikayesi oldukça uzun ve çok sayıda ayrıntı içermektedir. Öykü kısaca şöyle özetlenebilir: Kalifornia Üniversitesi’nde öğrenim gören Tarasoff, halk dansları derslerinde Poddar ile tanışır (“Case study: Tatiana”, 2023). Poddar, Kaliforniya Üniversitesi, Berkeley’de elektronik ve gemi inşaatı alanlarında yüksek lisans eğitimine devam etmektedir (Winslade, 1981; Meloy, 1998, s. 258). Tarasoff, haftada bir olan halk dersleri vesilesiyle Poddar ile görüşür (Meloy, 1998, s.259) ve yeni yıl arifesinde bir partide Poddar’a yeni yıl öpücüğü (*New Year’s Eve kiss*) verir. Poddar bu öpücüğü ilişkilerindeki ciddiyetin bir sembolü olarak algılar. Bunu Tarasoff’a söylediğinde Tarasoff, Poddar’a yanıldığını ve diğer tüm erkeklerle kendisinden daha çok ilgilendiğini belirtir. Bu reddedilme Poddar’ın ciddi duygusal krizler yaşamasına neden olur; bu krizler sırasında Poddar içine kapanır, derslerini ihmal eder, sık sık yalnız kalır ve ağlar (“Case study: Tatiana”, 2023; Meloy, 1998, s.217). Üniversitenin rehberlik servisine de giderek psikolojik destek alır. Poddar, terapistle bir görüşmesinde Tarasoff’u Brezilya tatili (yaz tatili) dönüşünde öldüreceğini itiraf eder. Terapisti (psikolog) Dr. Moore, üstleri psikiyatrist Dr. Yandell ve Dr. Gold ile görüşür, kampüs polisini ve üniversiteyi bu konuda bilgilendirir ve uyarır. Psikiyatri bölüm şefi Dr. Powelson, konuyu inceledikten sonra Dr. Moore’un aşırı tepki verdiği sonucuna vararak; polise yapılan yazışmaların iade edilmesini talep eder ve Dr. Moore’a, “gizli bilginin ifşasına ve ifşanın yayılmasına yol açan tehditlere dair tüm refereansları silerek klinik kayıtlarını tahrif etmesi” talimatını verir (Meloy, 1998, s. 266). Bu sırada Poddar, kısa süreliğine gözaltına alınır, ancak mantıklı görüldüğü ve Tarasoff’tan uzak duracağına söz verdiği için serbest bırakılır (Meloy, 1998, s. 266). Psikoloğun üstü olan psikiyatrist Dr. Yandell’in

talimatıyla, Poddar'a yaptırımında bulunmak veya Tarasoff'u uyarmak için başka hiçbir adım atılmaz. Ekim ayı sonlarında Poddar, Tarasoff ile konuşmak için Tanya'nın evine gider. Ancak ne yazık ki Poddar gelişen olaylar neticesinde Tarasoff'u bıçaklayarak öldürür. Olay sonrasında aile üniversiteye dava açar. 1974 yılında görülen Tarasoff-California Üniversitesi Yönetimi davasında Kaliforniya Yüksek Mahkemesi önemli bir karar verir (Meloy, 1998, s. 268):

“Bir doktor veya psikoterapist, mesleki yetenek ve bilgisi çerçevesinde, bir hastanın tıbbi veya psikolojik durumundan kaynaklanan bir tehlikeyi önlemek için bir uyarının zorunlu olduğunu tespit ederse veya etmelidirse, bu durumda o uyarıyı verme yasal yükümlülüğünü üstlenmiş olur”.

Bu karar, terapistin sessizliklerini koruma hakkının, toplumun güvenliği ve bireylerin yaşamlarını koruma ihtiyacının önünde geldiğini vurgulamıştır. Tarasoff vakası psikiyatristlerin, psikologların ve diğer akıl sağlığı uzmanlarının, hastası mağdura ciddi şekilde zarar verme niyetini ortaya çıkarması durumunda, potansiyel mağduru koruması yönünde olumlu görevini belirleyen *çığır açan* bir davadır (Meloy, 1998, s.31).

Erotomanikler: Erotromani, bireyin sosyal olarak daha yüksek konumda olan bir kişinin kendisine aşık olduğuna dair sanrısız bir inanca sahip olduğu nadir bir hastalıktır (Cipriani, Logi ve Di Fiorino, 2012). Erotromanikler, aşk takıntılı saldırganlarla benzer olarak sanrılara sahiptirler ve kurbanlarıyla aralarında genelde yakın bir ilişki bulunmaz. Ancak basit ve aşk takıntılı saldırganların aksine erotomanik saldırganların kurbanları genelde tanınmış isimlerdir. Zona ve meslektaşları (1993) bu gruptaki saldırganları tanımlamak için psikiyatri alanında kullanılan DSM el kitabından (*DSM, Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders*) faydalanmışlardır. DSM, Türkçe karşılığıyla Mental Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabında erotomanik tip olarak adlandırılan bu tipte, bireyin kendisine duyulan tutkulu aşkın sanrılarına kapılma durumu söz konusudur; dolayısıyla temel motivasyon kurbanlarının kendileri ile aşk yaşadıkları sanrılaridir. Bu bağlamda, takipçi ruhsal bir birliktelik arayışındadır; harekete geçme nedeni ise cinsellik değildir (Davis, 2001'den aktaran Gürgezoğlu, 2010, s.10). Cinsiyet bağlamında istatistikler incelendiğinde erotomanik bozukluğa sahip bireylerin genelde kadın oldukları görülmektedir (Zona vd., 1993).

Şekil 3. Mary Ray vakası (solda fail Margaret Mary Ray, sağda mağdur David Letterman),
(Kaynak: “Margaret Mary Ray”, 2020).

Şekil 3’te literatüre Margaret Mary Ray vakası (*Margaret Mary “Peggy” Ray case*) olarak geçmiş olayın faili Margaret Mary Ray (solda) ve mağduru David Letterman (sağda) görülmektedir. Vaka, 1980’lerin sonlarından 1990’ların başlarına kadar devam eden, Ray’in Amerikalı televizyon sunucusu Letterman hakkındaki hayali senaryolarına dayanmaktadır. Ray, Letterman’a karşı takıntılı bir hayranlık geliştirmiş, onunla aşk yaşadığı fantazisine kapılarak defalarca Letterman’ın evine girmiş, Porsche marka arabasını çalıp oğlunu da yanına alarak New York’a gitmiştir (“Margaret Mary”, 2020). Ray, yolda polis tarafından çevrildiğinde Letterman’ın eşi olduğunu ve yanındakinin de Letterman’ın oğlu olduğunu söylemiştir (“Margaret Mary”, 2020). Ray, pek çok kez Letterman’ın evinin girişine kurabiyeler ve boş viski şişeleri bırakmış, yol güzergahına bir meditasyon kitabı koymuş, Letterman’ı telefonla arama ve mektup bombardımanına tutmuş, bir keresinde de Ray, Letterman’ın evinin tenis kortunda uyurken polis tarafından bulunmuştur. Ray, emekli astronot olan Story Musgrave’i de kısa bir süre takıntı haline getirmiştir (“Letterman stalker Margaret”, 2023).

Şekil 4. Jodie Foster John Hinckley vakası (ortada fail John Hinckley, solda mağdur Jodie Foster, sağda mağdur Ronald Reagan), (Kaynak: “Jodie Foster”, 2021).

Şekil 4’te literatüre Jodie Foster John Hinckley vakası (*Jodie Foster John Hinckley case*) olarak geçmiş olayın faili John Hinckley (ortada) ve mağdurları Başkan Ronald Reagan (sağda) aktrist Jodie Foster (solda) görülmektedir. Vaka, 1981 yılında Hinckley’in aktrist Foster’ın dikkatini çekmek için o dönemin Amerika Başkanı Ronald Reagan’ı öldürmeye çalışmasına dayanmaktadır. Hinckley’nin “Taxi Driver” filmi izledikten sonra filmde rol alan Foster’a takıntı geliştirir. Aslında Hinckley’in takıntısı Foster’ın canlandırdığı fahişe karakterinedir. Hinckley ünlü aktörü etkilemek için ABD başkanı Ronald Reagan’a 30 Mart 1981’de suikast girişiminde bulunur (Meloy, 1998, s. 98-113). Hinckley’in Amerikan başkanına karşı böyle bir eylemde bulunması o dönemde oldukça sansasyon yaratmıştır.

Stalklama tipolojisi ve mağdur ile ilişki

Bu başlıkta ısrarlı takipçilerin kurbanlarıyla olan ilişkilerine veya takip etme motivasyonlarına göre sınıflandırma yapılmaktadır. Harmon, Rosner ve Owens (1998) ısrarlı takibi motivasyon ve ilişki perspektifinden kavramsallaştırmıştır (Turner, 2020, s. 20). Yukarıda sunulan örnek vakalarda ısrarlı takipçilerin motivasyonları anlaşılabilir gibi; mağdurla ilişki düzeyleri de görülebilmektedir. Bu nedenle bu başlık altında örnek vaka sunumu minimumda tutulmuştur.

Mağdurla ilişki biçimine göre

Pek çok araştırmacı için saldırganın mağdurla olan ilişkisi merak edilen bir konu olmuştur. Mağdurla ilişkiye göre ısrarlı takipçiler mağdur ile samimiyeti

olan, tanıdık bir kişi olabileceği gibi; mağdurla hiçbir ilişkisi olmayan biri de olabilmektedir. Harmon, Rosner ve Owens (1998) yaptıkları araştırmada esas olarak taciz suçlamalarından hüküm giymiş 175 suçlunun kayıtlarını inceleyerek; suçluları mağdurla önceki ilişkilerine ve takip etme amaçlarına göre sınıflandırdılar. Mağdurla ilişki tipolojisi samimi (*intimacy*), tanıdık (*acquaintance*) ve ilişkisi yok (*no relationship*) olmak üzerine üç gruba ayrılarak incelenmiştir. Bu üç grup arasında en yaygın (ortalama %50'dir) ve yıkıcı olan grup; samimi veya tanıdık olan saldırgan grubudur (Duman, Öçalan ve Çoban, 2023).

Stalklama motivasyonuna göre

Rosenfeld (2000) ısrarlı takipçinin temel iki motivasyon kaynağı olduğunu ileri sürdüğü bir gruplama sunmuştur. Buna göre saldırgan davranışını iki motivasyona göre dizayn etmektedir: aşk (*love*) ve intikam (*revenge*). Harmon ve diğerleri (1995) suç işleyen kişi ile mağdur arasındaki bağın doğasını ele alarak ilgili bir sürece dikkat çekerler. Nesnenin amansız nedenlerle kovalandığı, sevgi duygusuyla yönlendirilen, sevgi/aşk dolu bir bağlamı tanımlarlar (Canter ve Ioannou, 2004). Mullen ve diğerleri (1999), “reddedilmiş takipçi” kategorisindeki kişilerin hem barışma hem de intikam için karmaşık bir yöntemler dizisi sergilediklerini bildiriyorlar. Bu kategoride mağdur ve suç işleyen arasındaki bağ ya eski yakın ilişkiye dayanır ya da bu kişiler tanıdıklardır. İntikam motivasyonunda bir başka açıklama Geberth (1992)'ten gelmektedir. Geberth (1992) “Psikopatik Kişilikli Takipçi” olarak adlandırdığı kategorisinde; bu kişilerin mağdur üzerinde kontrol elde etmek amacıyla mülkü yok etme, anonim tehditlerde bulma ve çeşitli türlerde tacizde bulunma gibi davranışlar sergilediğini ifade etmiştir. Bu kişileri “*ya benimsin ya kara toprağın*” şeklindeki sapkın psikoloji motive etmektedir. Zona ve arkadaşları (1993) ise intikam arzusu ile hareket eden takipçileri, ilişkinin kötüye gittiği veya birey tarafından haksız muamele olarak algılanan durumlardan sonra, eski partnerlerini veya tanıdıklarını takip eden “basit takıntılı takipçiler” şeklinde tanımlamışlardır. Bu kategorideki takipçinin başlangıçta bir ilişkiyi sürdürme veya yeniden kurma isteğiyle motive olduğunu ve bu kontrol girişiminin başarısız olması durumunda mağdura karşı şiddetli bir saldırıyla sonuçlanabileceğini bildirirler (Canter ve Ioannou, 2004). Wright ve diğerleri (1996) inceledikleri 30 vakadan 12'sinde takipçinin, kendisini reddedilmiş olarak algıladığını, bu yüzden mağdura öfkeli olduğunu ve misillemede bulunduğunu bildirmişlerdir (Canter ve Ioannou, 2004).

Psikiyatride İlerleme Grubu açısından tipoloji

Psikiyatride İlerleme Grubu (PİG), II. Dünya Savaşı sırasında Amerikan askerlerine modern psikiyatrik bakım sağlamadaki başarılarından doğmuş bir organizasyondur. Savaş sırasında askerlere psikiyatrik bakım sağlamış bir grup psikiyatrist tarafından temelleri atılmıştır. Dr. William Menninger'in liderliğinde 1947'de

Amerikan psikiyatrisindeki tabiri caizse “Jön Türkler” tarafından kurulmuştur. Bu Jön Türkler, sivil psikiyatrinin halinden memnuniyetsizlik duyan ve psikiyatrinin tıbbi uzmanlıklar arasında uygun bir yer edinmesini isteyen kişilerdir (“About GAP”, 2023). Israrlı takip araştırmalarında kullanılan en yaygın tipolojinin Mullen ve arkadaşları (1999) tarafından geliştirilen tipoloji olduğunu görülmektedir (Turner, 2020, s.21). Bu tipoloji aynı zamanda Psikiyatride İlerleme Grubu tarafından alanda standart olarak onaylanmıştır (Pinals, 2007’den akaran Turner, 2020, s.21). Bu tipoloji iki eksen kapsar. İlk eksen; davranışsal veya motivasyonel eksen (*motivational axis*) iken; ikinci eksen; ilişki eksen (*relationship axis*)’dir.

Davranışsal ve motivasyonel eksen

Mullen ve arkadaşları (1999) tarafından öne sürülen ilk eksen ele alınan davranışsal türler; reddedilen takipçi, yakınlık arayan, beceriksiz takipçi, yırtıcı takipçi ve kinci takipçidir.

Reddedilen takipçi (Rejected Stalker): En büyük takipçi grubunu oluşturan reddedilen takipçilerinin öncelikli hedefleri barışmak, uzlaşmak olsa da daha sonra reddedilmenin intikamını almak ile uzlaşmakarasında kalabilirler (Mullen vd., 1999). Bununla birlikte, yüksek düzeyde kişilik bozuklukları ve madde bağımlılığı ile ilgili önemli sorunları vardır (Mullen, Pathe ve Purcell, 2009’dan aktaran Turner, 2020, s.22).

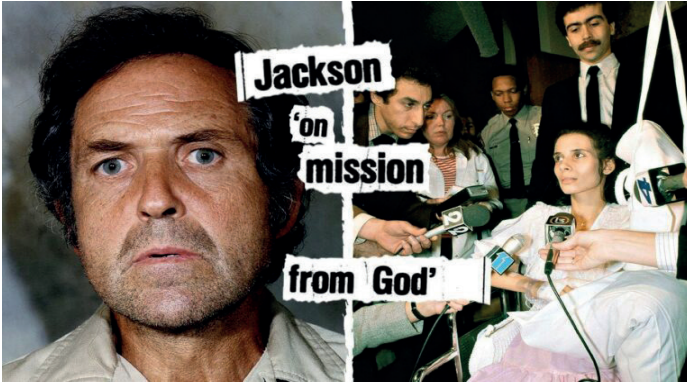
Kinci takipçi (Resentful Stalker): Kinci takipçinin motivasyonu, misilleme veya intikam arzusudur. Ancak, intikam reddedilmekten değil, algılanan bazı adletsizliklerden de kaynaklanmaktadır. Amaçları kurbanlarını korkutmak ve üzmeğdir. Mağdur bir birey, bir şirket veya hatta sistem, örneğin bir devlet kurumu olabilir. Bu grupta psikopatoloji nispeten yüksektir. Madde bağımlılığı gibi paranoya da yaygındır (Mullen vd., 2009’dan aktaran Turner, 2020, s.22). Bu gruptaki saldırganlara uygulanan kişilik testinde yüksek oranda zayıf hayal kırıklığı toleransı ve öfke bastırma ile savunmasızlık ve inkâr olduğu ortaya çıkmıştır (MacKenzie vd., 2008). Ayrıca, 24 kinci takipçideki MMPI (*Minnesota Multiphasic Personality Inventory*) profil sonuçları, bu kişilerin yanlış anlaşıldıklarını ve kötü muamele gördüklerini göstermiştir (Mullen vd., 2009’dan aktaran Turner, 2020, s.22).

Yakınlık arayan takipçi (Intimacy Seekers): Bu kategoriye giren takipçiler arzu nesnesi ile bir ilişki kurmayı amaçlarlar. Mullen ve arkadaşlarının (1999) yapmış oldukları çalışmaya göre yakınlık arayan takipçilerin diğer takipçilere oranla daha fazla olduğu ve mağdurdan bir yanıt alamazlarsa ortalama 3 yıl devam etmektedir. Bulgular, belirli bir bireyle yakınlık için psikotik olarak güdümlü arzuları olanların kurbanlarına yaklaşma olasılıklarının daha yüksek olduğunu göstermektedir (Mullen vd., 2009’dan aktaran Turner, 2020, s.23).

Beceriksiz takipçi (Incompetent Suitors): Pek çok yönden yakınlık arayan takipçilere benzeseler de yakınlık arayan saldırganların motivasyonları aşk iken

beceriksiz takipçilerin motivasyonları mağdur ile çıkmaveya cinsel ilişkiye girmektir. Ayrıca takip süreleri daha kısadır ancak yeni bir kurban seçip yeniden suç işleme olasılıkları fazladır (Mullen vd., 2009'dan aktaran Turner, 2020, s.23). Bu tür takipçilere beceriksiz denilmesinin sebebi de takip davranışlarının beceriksizce olması ve zeka seviyelerinin ve eğitim düzeylerinin düşük olmasıdır (MacKenzie, 2006). Psikopatoloji ile ilgili olarak, beceriksiz takipçilerin düşük düzeyde psikotik bozuklukları vardır, ancak özellikle takıntılı ve narsisistik tipler olmak üzere daha yüksek düzeyde kişilik bozuklukları vardır (Mullen vd., 2009'dan aktaran Turner, 2020, s.24).

Yırtıcı takipçi (Predatory Stalker): Mullen ve arkadaşları (2009)'nın son tipolojisi olan yırtıcı takipçi, en küçük ama potansiyel olarak en tehlikeli takipçi grubunu tanımlamaktadır. Bu grubun temel özellikleri arasında erkek olmak, birden fazla kurbanı sahip olmak (genellikle kadın) ve bilgi toplamak ve kısa takip süresi yer alır. Yırtıcı takipçiler, kurbanlarına yönelik bir saldırıyı izlemekten ve planlamaktan zevk alırlar. Saldırı genellikle cinsel niteliktedir. Kontrol ve güç duygusundan zevk alırlar (Mullen, Pathe ve Purcell, 2009'dan aktaran Turner, 2020, s.24). Bu tür bir taciz, seri tecavüz veya cinayet gibi daha ciddi bir örüntünün başlangıcı olabilir (Schlesinger, 2002). Parafililer bu grupta yaygındır (Mullen vd., 1999).

Şekil 5. Saldana vakası (solda Arthur Richard Jackson ve sağda Theresa Saldana), (Kaynak: “When death came”, 2022).

Şekil 5'te Saldana vakası (*Saldana's Case*) olarak literatürde yer edinmiş olan olayın faili Arthur R. Jackson (solda) ve mağduru Theresa Saldana (sağda) görülmektedir. Bu vaka yırtıcı takipçi türüne örnek olarak sunulabilir. Vaka, 1982 yılında Jackson'ın aktrist Saldana'yı öldürmeye çalışmasına dayanmaktadır. Saldana o dönemin çok ünlü Hollywood aktristidir. Jackson, Amerikan ordusuna katılmış ancak gizli servisin kendisine homoseksüel olması için zihin kontrolü uyguladığına inanması nedeniyle psikiyatri servisine sevk edilmiş, daha sonra da ordudan

ihraç edilmiş İskoç asıllı biridir (Meloy, 1998, s. 188). Jackson bundan sonra İskoçya'ya geri dönmüş uzun yıllar burada yaşamıştır. İskoçya'da bir gün evinde televizyonda “*Raging Bull*” filmi izlerken filmde küçük bir rolü olan Saldana'yı görür. Jackson, Saldana'nın geçmişte orduda CIA zihin kontrolü komplosuyla bağlantılı olduğuna ikna olur. Saldana'yı öldürmek ve böylece ABD hükümetini kendisini idam etmeye zorlamak için bir göreve başlaması gerektiğine karar verir (Meloy, 1998, s. 188). Bu görev bilinciyle Amerika'ya gider. Tuttuğu özel dedektif ile Saldana'nın yerini tespit eder. Saldana evinden çıkıp arabasına doğru yürürken takıntılı saldırgan çıkardığı bıçakla Saldana'ya saldırıp onu on yerinden bıçaklar (Meloy, 1998, s.26).

İlişki eksenini

Mullen ve arkadaşları (1999) tarafından öne sürülen ikinci eksen mağdurla olan ilişkiyi tanımlamaktadır. Bu eksen altında mağdur ile takipçi arasında altı farklı ilişki biçimi görülmektedir. Bu ilişki türleri; önceki yakın ilişkiler (*prior intimates*), profesyonel bağlantılar (*professional contacts*), iş ile ilişkili temaslar (*work-related contacts*), tesadüfi tanışıklıklar ve arkadaşlar (*casual acquaintances and friends*) ve ünlü yabancılar (*the famous strangers*) ile olabilmektedir. Yapılan araştırmalar göstermektedir ki takip mağdurlarının %80'ine yakını takipçilerini tanımaktadır (Spitzberg & Cupach, 2007). Ayrıca, hedefteki mağdurun cinsiyetine bakılmaksızın, takipçilerin çoğunlukla erkek olduğu görülmektedir (Spitzberg, 2002; Tjaden & Thoennes, 1998). Kadınları hedef alan en büyük takipçi kategorisi yakın (erkek arkadaşlar, eski erkek arkadaşlar, kocalar ve eski kocalar dahil) partnerlerdir (Melton, 2000; Spitzberg ve Cupach, 2007). Amerika Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi 2014 yılı verilerine göre takip edilen kadın mağdurların tahminen %60,8'inin mevcut veya eski bir partner tarafından takip edildiği bildirilmiştir (Duman, Öçalan ve Yılmaz, 2023). Benzer şekilde, Amerika Ulusal Suç Mağduriyetleri Araştırması (*The National Crime Victimization Survey*), kurbanların %70'inin takipçisini belli bir düzeyde tanıdığını ve çoğunluğun onları eski bir yakın partner olarak tanımladığını göstermektedir (Catalano, 2012).

İlişki eksenini incelendiğinde; ısrarlı takip davranışının, ilişkinin sona ermesinden sonra ortaya çıkabileceği açıktır. Ancak bu davranış genellikle bilgi toplama, iddia edilen düşüncesizlikler nedeniyle eşle yüzleşme veya sözlü suçlamalar ve tehditlerle sınırlıdır (Mullen, Pathe ve Purcell, 2009). Eski sevgililerin olduğu ısrarlı takipçiler şiddete meylederler ve şiddet düzeyi genellikle diğer takipçi türlerinden daha yüksektir (Coleman, 1997; Harmon vd., 1998; Kohn vd., 2000; Mullen vd., 1999; Tjaden ve Thoennes, 2000). Rosenfeld (2004)'ın 1.155 takipçiyi kapsayan meta-analizinde ortaya çıkan sonuca göre; şiddetin en iyi belirleyicilerinden biri takipçi ile kurban arasındaki önceki yakın ilişkinin varlığıdır (Turner, 2020, s.29-30).

Sonuç

Stalklama veya ısrarlı takip, mağdurların yaşamları üzerinde dramatik olumsuz etkiler yaratmasıyla; giderek daha fazla önemli sosyal sorun olarak kabul görmektedir. Israrlı takip, ruh sağlığı uzmanlarının dikkatini çekebilecek, potansiyel olarak suç teşkil eden davranışın ayırt edici bir biçimi olarak giderek daha fazla tanınmaktadır. 1990’lardan itibaren Ceza Adalet Sistemi, yasal amaçlar doğrultusunda *ısrarlı* takipçiyi tanımlamakla uğraşırken aynı zamanda ısrarlı takip davranışıyla karşılaşan klinisyenler de stalklama davranışına ilişkin yararlı sınıflandırmalar oluşturmaya çalışmaktadırlar. Israrlı takibi sınıflandırma, hala “nispeten yeni” olmasına rağmen, ısrarlı takip davranışının türlerini ve nüanslarını ortaya çıkarmaya yönelik çok sayıda yayın mevcuttur. Stalklama literatürünün gözden geçirildiği *çalışmada görüldüğü üzere “ısrarlı takipçinin”* tek bir profili yoktur. Israrlı takipçiler çok çeşitli davranışlar, motivasyonlar ve psikolojik özellikler sergilemektedirler. Takipçi tipolojilerini tanımlamak, stalklama davranışını yönetebilmek için etkili tedavi stratejileri oluşturma yönündeki daha büyük hedefe doğru atılan ilk adımdır (Racine ve Billick, 2014). Stalklama literatürü daha güçlü hale geldikçe ve takipçi türleri daha net bir şekilde tanımlandıkça, takipçi tipolojilerinin idaresi ve tedavisini inceleyen bilinçli çalışmaların bunu takip etmesi muhtemeldir.

Kaynakça

- “About GAP, The Group for the Advancement of Psychiatry” (2023, 24 Ağustos). Erişim adresi: <https://www.ourgap.org/about-gap>
- Bruni, F. (1998, 22 Kasım). Behind the jokes, a life of pain and delusion; For Letterman stalker, mental illness was family curse and scarring legacy. *The New York Times*, 45. <https://www.nytimes.com/1998/11/22/nyregion/behind-jokes-life-pain-delusion-for-letterman-stalker-mental-illness-was-family.html>
- Canter, D.V. ve Ioannou, M. (2004). A multivariate model of stalking behaviours. *Behaviormetrika*, 31, 113–130.
- “Case Study: Tatiana Tarasoff – A Duty to Warn”. (2023, 22 Ağustos). Erişim adresi: <https://www.practicalbioethics.org/professional-education-and-clinical-ethics/patient-physician-relationship/case-study-tatiana-tarasoff-a-duty-to-warn/>
- Catalano, S. (2012). *Stalking victims in the United States – Revised* (NCJ 224527). U.S. Department of Justice, Office of Justice Programs, Bureau of Justice Statistics.
- Cipriani G, Logi C. ve Di Fiorino A. (2012). A romantic delusion: deClerambault’s syndrome in dementia. *Geriatr Gerontol Int*, 2012, 12, 383–387.
- Coleman, F. L. (1997). Stalking behavior and the cycle of domestic violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 12(3), 420-432. doi:10.1177/088626097012003007
- Davis, J. A. (2001). *Stalking crimes and victim protection: Prevention, intervention, threat assesment and casa management*. Florida: CRC Press.
- de Becker, G. (1997). *The gift of fear: Survival signals that protect us from violence*. New

- York: Little, Brown and Company.
- Dietz, N. A. (2003). *Gender and violence: Women's responses to being stalked*. Doctoral thesis. The Florida State University: USA
- Dunn, J. L. (2002). *Courting disaster: Intimate stalking, culture, and criminal justice*. New York: Aldine de Gruyter.
- Duman, N., Öçalan, H. İ. ve Çoban, İ. (2023). Partner ısrarlı takibi veya stalklama: Mağdur ve saldırgan karakteristikleri ve stalklama taktikleri. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 7(13), ss. 33-42.
- Geberth, V. J. (1992). Stalkers. *Law and Order*, 40(10), October, 138–143.
- Gürgezoğlu, E. (2010). *Takip/izlemeye ilişkin algının incelenmesi ve mağdur olan/ olmayanların kaygı düzeylerinin karşılaştırılması*. (Yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi, İstanbul. ss. 9-10.
- Harmon, R. B., Rosner, R. ve Owens, H. (1995). Obsessional harassment and erotomania in a criminal court population. *J Forensic Sci*, 40, 188–96.
- Harmon, R. B., Rosner, R. ve Owens, H. (1998). Sex and violence in a forensic population of obsessional harassers. *Psychology, Public Policy, And Law*, 4(1-2), 236-249. doi:10.1037/1076-8971.4.1-2.236
- “Her yerden engelli sevgilinin banka hesabından 10 kuruşluk transferler ile derdini dökmesi”. (2023, 16 Ağustos). Erişim adresi: <https://blogaraci.com/her-yerden-engelli-sevgilinin-banka-hesabından-10-kuruşluk-transferler-ile-derdini-dokmesi>
- “Jodie Foster, John Hinckley, and the Ronald Reagan assassination attempt”. (2021, 29 Kasım). Erişim adresi: <https://faroutmagazine.co.uk/jodie-foster-john-hinckley-ronald-reagan-assassination-attempt/>
- Kienlen, K. K., Birmingham, D. L., Solberg, K. B., Oregon, J. T. ve Meloy, J. R. (1997) A comparative study of psychotic and nonpsychotic stalking. *J Am Acad Psychiatry Law*, 25, 317–334.
- Kohn, M., Chase, J. ve McMahon, P. (2000). Prevalence and health consequences of stalking— Louisiana 1998-1999. *Journal of the American Medical Association*, 284(20), 25-88.
- “Letterman stalker Margaret Mary Ray dies”. (2023, 22 Ağustos). Erişim adresi: <https://www.washingtonpost.com/archive/local/1998/10/07/letterman-stalker-margaret-mary-ray-dies/09078fdf-d4b2-4106-9fdb-c61e3cf65618/>
- MacKenzie, R. (2006). The systematic assessment of stalkers: Can typology enhance management? DPsych thesis, Monash University.
- MacKenzie, R. D., Mullen, P. E., Oglhoff, J. P., McEwan, T. E. ve James, D. V. (2008). Parental bonding and adult attachment styles in different types of stalker. *Journal of Forensic Sciences*, 53(6), 1443-1449.
- “Margaret Mary Ray: Inside David Letterman stalker”. (2020). Erişim adresi: <https://rare.us/people/margaret-mary-ray>
- McEwan, T. E. (2021). *Stalking threat and risk assessment*. In J. R. Meloy & J. Hoffmann (Eds.), *International handbook of threat assessment* (pp. 210–234). Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/med-psych/9780190940164.003.0011>
- Meloy, J. R. (1998). *The psychology of stalking: Clinical and forensic perspectives*. San Diego: Academic Press.
- Melton, H. (2000). Stalking: A review of the literature and direction for the future. *Criminal Justice Review*, 25, 246-62.
- Mullen, P. E., Pathé, M., Purcell, R. ve Stuart, G. W. (1999). Study of stalkers. *The*

- American Journal of Psychiatry*, 156(8), 1244-9.
- Mullen, P. E., Pathé, M. ve Purcell, R. (2009). *Stalkers and their victims*, 2nd ed. New York, NY, US: Cambridge University Press.
- Nicastro, A. M., Cousins, A.V. ve Spitzberg, B. H. (2000). The tactical face of stalking. *Journal of Criminal Justice*, 28, 69-82.
- “Oyuncu Jodie Foster’ı etkilemek için başkan Reagan’a suikast düzenleyen adamın hikayesi”. (2022, 21 Mart). Erişim adresi: <https://onedio.com/haber/oyuncu-jodie-foster-i-etkilemek-icin-baskan-reagan-a-suikast-duzenleyen-adamin-hikayesi-1036602>
- Pinals, D. A. (2007). *Stalking: Psychiatric perspectives and practical applications*. New York: Oxford University Press.
- Racine, C. ve Billick, S. (2014), Classification systems for stalking behavior. *J Forensic Sci*, 59, 250-254. <https://doi.org/10.1111/1556-4029.12262>
- Rosenfeld, B. (2000). Assessment and treatment of obsessional harassment. *Aggression and Violent Behavior*, 5(6), 529-549. doi:10.1016/S1359-1789(98)00039-1
- Rosenfeld, B. (2004). Violence risk factors in stalking and obsessional harassment: A review and preliminary meta-analysis. *Criminal Justice and Behavior*, 31(1), 9-36. doi:10.1177/0093854803259241
- Schlesinger, L. B. (2002). Stalking, homicide, and catathymic process: A case study. *International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology*, 46(1), 64-74. doi:10.1177/0306624X02461005
- Spitzberg, B. (2002). The tactical topography of stalking victimization and management. *Trauma, Violence, & Abuse*, 3, 261-288.
- Spitzberg, B., & Cupach, W. (2007). The state of the art stalking: Taking stock of the emerging literature. *Aggression and Violent Behavior*, 12, 64-86.
- “Tarasoff vakası”. (2020, 21 Aralık). Erişim adresi: <https://psikoofis.com/icerik/tarasoff-vakasi>
- Tjaden, P., & Thoennes, N. (1998). *Stalking in America: Findings from the national violence against women survey* (NCJ 169592). Washington, DC: National Institute of Justice Centers for Disease Control and Prevention.
- Tjaden, P. ve Thoennes, N. (2000). The role of stalking in domestic violence crime reports generated by the Colorado Springs Police Department. *Violence and Victims*, 15(4), 427-441.
- Turner, Z. (2020). *Stalking and attachment theory: Causes and management*. Doctoral Thesis. The City University of New York: USA.
- “When death came to town: How Aberdeen killer Arthur Jackson tried to murder Hollywood actress Theresa Saldana”. (2022, 15 Mart). Erişim adresi: <https://www.pressandjournal.co.uk/fp/past-times/4052540/arthur-jackson-aberdeen/>
- Winslade, W. J. (1981). *Psychotherapeutic discretion and judicial decision: A case of enigmatic justice*. içinde S. F. Spicker, J. M. Healey, Jr., & H. T. Englehardt, Jr. (Eds.), *The law-medicine relation: A philosophical exploration* (ss. 139-157). Boston: D. Reidel.
- Wright, J. A., Burgess, A. G., Burgess, A. W., Laszlo, A. T., McCrary, G. O. ve Douglas, J. E. (1996). A typology of interpersonal stalking. *Journal of Interpersonal Violence*, 11(4), 487-502.
- Zona, M. A., Sharma, K. K. ve Lane, J. (1993). A comparative study of erotomaniac and obsessional subjects in a forensic sample. *J Forensic Sci*, 38, 894-903.

Derginin Amacı ve Kapsamı

Adli bilimler suçun aydınlatılması ve suçlunun belirlenmesi konularında yürütölen adli soruştırmalarda elde edilen delillerin incelenmesi ve değerlendirilmesi esasına dayanan multi-disipliner bir bilim dalıdır. Bu bilim dalının gelişebilmesi ve amacına uygun uygulanabilmesi için birlikte çalıştığı diğer alanlardaki bilimsel gelişme ve araştırmaları takip edebilmek oldukça önemlidir. Disiplinler arası esasa dayalı olarak adli bilimler; tıp, biyoloji, kimya, fizik, istatistik, psikoloji, sosyoloji, hukuk, antropoloji ve ekonomi gibi alanlar ve bu alanların alt dallarını da içeren bilimsel ve akademik çalışma alanına sahiptir. Dolayısıyla bu alandaki tüm gelişmeleri, doğru ve bilimsel kriterlere uygun şekilde çalışmak, bu çalışmaları doğru kaynaklar aracılığıyla yayınlatabilmek çok önemlidir. Adli Bilimler ve Suç Araştırmaları Dergisinin (ABSAD) birçok disiplini bir araya getirip araştırmacılara ve akademisyenlere sunabileceği ve bu alanda referans bir dergi özelliği kazanabileceği düşünölmektedir.

ABSAD amaç bakımından “Adli Bilimler” odaklı olup, ulusal ve uluslararası düzeyde Adli Bilimler ve ilişkili alt disiplinlere dair problemleri belli bir disiplin veya disiplinler arası açıdan ele alarak kuramsal ve uygulamalı özgün çalışmalar yayınlamayı kendisine ilke edinmiştir. Bu çerçevede hazırlanan tüm çalışmalara da açıktır.

Danışma kurulunda farklı ölkelerden yerli ve yabancı akademisyenlerin yer aldığı ABSAD Haziran ve Aralık aylarında olmak üzere, yılda iki kez Türkçe veya İngilizce olarak yayımlanır. Dergide yayımlanan yazıların daha önce hiç bir yayın organında yayımlanmamış olması gerekmektedir. Daha önce bilimsel bir toplantıda sunulmuş olan bildirimler, bu durumun belirtilmesi şartıyla kabul edilebilir.

İlk yayımlandığı tarihten itibaren asgari 25 yıl geçmiş olan; önem ve etki bakımından klasik metin olarak değerlendirilebilecek yazı ve çeviriler, *daha önce yayımlanmamış olma* kuralının istisnasını oluşturur. Bu tür metinlere daha önce yayımlanıp yayımlanmamış olmalarına bakılmaksızın dergide yer verilebilir.

Metin Yapısı ve Yazım Kuralları

ABSAD yazım dili Türkçe ve İngilizcedir. Türkçe makalelerin yazım ve noktalamasında ve kısaltmalarda Türk Dil Kurumu internet sitesindeki Güncel Sözlük ve Yazım Kuralları esas alınır. Gönderilen yazılar dil ve anlatım açısından bilimsel ölçölere uygun, açık ve anlaşılır olmalıdır.

Makaleler aşağıdaki kısımları içermelidir:

- Başlık: Türkçe ve İngilizce
- Özet: Türkçe ve İngilizce (her biri 200-300 kelime)

- Anahtar Kelimeler: Türkçe ve İngilizce (her biri 3-8 kelime)
- Metin: Giriş, bölüm başlıkları ve sonuç: Türkçe veya İngilizce
- Kaynakça

Metinlerde yukarıda sayılan tüm unsurlar, kaynakça hariç aşağıdaki şekilde olmalıdır:

- Adli bilimlerle ilişkili kimya, fizik, biyoloji, matematik, istatistik, mühendislik ile sağlık temel alanına giren tüm fen bilim dalları için 1500-5000 kelime arasında
- Adli bilimlerle ilişkili psikoloji, dilbilim, sosyoloji, hukuk gibi sosyal bilim dalları için 4000 ile 8000 kelime arasında olmalıdır.

Metin APA (6th ed.) formatına uygun olmalıdır. Yazar adı makale başlığının alt satırının sağ köşesine italik koyu, 11 punto olarak yazılmalı; yazarın unvanı, görev yeri ve elektronik posta adresi dipnotta (*) işareti ile 9 punto yazılarak belirtilmelidir.

Makale Gönderme ve Değerlendirme Süreçleri

Dergiye gönderilen makaleler derginin internet sayfasında yer alan Makale Yönetim Sistemi'ne (MYS) yüklenecektir. Yazılar, bilgisayar ortamında ve dizgi programlarında kullanılabilecek şekilde Word formatında gönderilmelidir.

Dergiye gönderilen makaleler editör ve/veya editörler tarafından öncelikle şekil incelemesinden geçirilir. Şekil şartlarını sağlamayan çalışmalar hakem değerlendirilmesine alınmamakta, yazar(lar)dan şekil şartlarını sağlamaları istenmektedir. Şekil şartlarına ilişkin doküman derginin internet sitesinden indirilebilir. Şekil şartlarını sağlayan makaleler ilgili alan editörleri tarafından incelenerek uygun bulunduğu takdirde hakem değerlendirme sürecine alınır. Dergiye yayımlanmak üzere yollanan makaleler, "kör hakem" yöntemiyle değerlendirilmektedir. Editör, editör yardımcısı veya alan editörleri tarafından makaleler, alanında uzman en az iki hakeme gönderilmektedir. İki hakemin görüş ayrılığı durumunda, üçüncü bir hakemin görüşüne başvurulmaktadır. Editörler hakemlerden gelen eleştiri ve önerileri kendi değerlendirmeleri ile birlikte yazar veya yazarlara iletmektedir. Değerlendirme sonuçları en fazla 90 gün içinde yazara bildirilir. Üçüncü bir hakeme gönderilen eserlerde bu süre 120 güne çıkabilmektedir. Düzeltme talep edilen eserler, editör tarafından yazara gönderilir ve düzeltme için yazara 30 güne kadar ek süre verilir. Hakemlerden gelen raporlar doğrultusunda, makalenin yayımlanmasına, yazardan hakem raporuna göre düzeltme istenmesine ya da yazının reddedilmesine karar verilmekte ve karar yazara iletilmektedir. Basımı uygun bulunan yazıların, yayımlanıp yayımlanmayacağına ya da derginin hangi sayısında yayımlanacağına editörler ve/veya yayın kurulu karar verir. Yazar, süreç konusunda Makale Yönetim Sistemi veya E-posta yoluyla bilgilendirilmektedir.

Makale değerlendirme s¼reç akışı şu şekildedir:

- Yazar tarafından makalenin Makale Y¼netim Sistemine y¼klenmesi.
- Edit¼r incelemesi s¼reci (makalenin şekil y¼n¼nden incelenmesi). Edit¼r veya edit¼r yardımcıları gerek g¼rd¼klerinde yazarlardan makale yapısı veya formatında d¼zeltmeler talep edebilirler.
- şekil incelemesinden ge¼en makaleler k¼r hakem değerlendirme s¼recine alınır ve yazarlar s¼reç ile ilgili bilgilendirilirler.
- Makaleler çalışma konusunda uzman 2 hakeme g¼nderilir. İki hakem arasında g¼r¼ř farklılıkları olduğu durumlarda makale 3. hakeme değerlendirme i¼in g¼nderilir.
- Hakem değerlendirme sonu¼ları yazarlara bildirilir. Gerekli g¼r¼ld¼ę¼ du- rumlarda yazarlardan d¼zeltme yapmaları talep edilir.
- Hakem g¼r¼řleri doğrultusunda yazarlar en son d¼zeltmelerini yapar ve makaleler kabul veya reddedilir.
- Yayınlanmasına karar verilen makalenin dizgi ve tasarımı yapısı.
- Dizgisi ve tasarımı yapılmış makalenin yazara son kontrol i¼in g¼nderilir.
- Makalenin yayınlanması.

Etik Kurallar

Yayınlanmak üzere dergiye g¼nderilen çalışmalarda bilimsel atıf kurallarına azami ¼zen g¼sterilmesi gerekmektedir. Adli Bilimler ve Suç Araştırmaları Dergisinde yayımlanan yazıların fikri sorumluluğu yazarlara aittir. Dergiye g¼nderilen çalışmalarda, etik kurul kararı gerektiren klinik ve deneysel insan ve hayvanlar ¼zerindeki çalışmalar i¼in ayrı ayrı etik kurul onayı alınmış olmalı, bu onay makalede belirtilmeli ve belgelendirilmelidir.

G¼nderilen makalenin bir kısmı ya da tamamı başka bir yerde yayınlanmamış, yayınlanmak üzere başka bir yere yollanmamış olmalıdır. T¼m yazarlar ilgili makaleyi okumuş, onaylamış ve dergiye yayınlanmak üzere g¼nderildięinden haberdar olmalıdır.

Makale yazar/lar tarafından yazılmış, ¼zg¼n bir çalışma olması gerekmektedir. Dergiye g¼nderilen çeviri makale çalışmalarında orijinal makalenin yazarından ve yayıncı kuruluşundan izin alındığını g¼steren belgenin sunulması gerekmektedir.

Yazar/lar makalenin telif hakkını, makalenin Adli Bilimler ve Suç Araştırmaları Dergisinde yayınlanmasına karar verildiğinden itibaren dergiye devretmiş sayılır. Yazar/yazarlar derginin yazı işlerinden izin almadan makaleyi başka bir platformda (dergi, editoryal kitap, internet sitesi, blog vb.) yayınlamaz.

Yazar/lar bilimsel etiğin bütün unsurlarını yerine getirmek üzere makale ile birlikte **İntihal Denetim Raporu**'nu ve **Makale Telif ve Etik Sözleşmesi**'ni mutlaka doldurarak sistem üzerinden dergiye ulaştırmalıdır.

Etik kuralları ile ilgili herhangi bir sorunuz varsa, lütfen bizimle iletişime geçiniz.

